

Plezier met Paarden

Proevenboek

Uitgave juli 2026

Dit proevenboek is onderdeel van de officiële
ruiteropleiding van Plezier met Paarden van de FNRS.

Inhoudsopgave

1. WELKOM.....	5
2. PLEZIER MET PAARDEN.....	6
3. OPBOUW DRESSUURPROEVEN	7
3.1 Niveau PD 1 en PD 2	7
3.2 Niveau PD 3 en verder	7
4. BEOORDELINGSCRITERIA DRESSUUR	9
4.1 Beoordelingscriteria per niveau.....	9
4.2 Algemene beoordeling	13
4.2.1 Houding	13
4.2.2 De zit	14
4.2.3 Juistheid van het tempo.....	14
4.2.4 Verzorging ruiter en paard	14
4.2.5 Van been wisselen/lichtrijden op juiste been	14
4.3 Oefeningen.....	14
4.3.1 Hand opsteken	14
4.3.2 Paard belonen.....	14
4.3.3 Teugels verlengen en verkorten	15
4.3.4 Halsstrekken.....	15
4.3.5 Overgangen.....	15
4.3.6 Tempowisselingen.....	15
4.3.7 Figuren rijden.....	15
4.3.8 Zijwaarts gaan	16
4.3.9 Wijken voor het been	16
4.3.10 Schijnovergang.....	16
4.3.11 Achterwaarts.....	16
4.3.12 Schoudervoor.....	17
4.3.13 Schouderbinnenwaarts.....	17
4.3.14 Contragalop.....	17
4.3.15 Rijbaan verlaten in stap	17
5. OPBOUW VAARDIGHEIDSPROEVEN	18
5.1 Niveau PVa 1 t/m PVa 5	18
6. BEOORDELINGSCRITERIA VAARDIGHEID	20

6.1	Beoordelingscriteria per niveau	20
6.2	Algemene beoordeling	21
6.2.1	Houding van de ruiter	21
6.2.2	De zit	21
6.2.3	Handhouding en juistheid der teugelhulpen	21
6.2.4	Beenligging en juistheid der beenhulpen	21
6.2.5	Juistheid van het tempo	21
6.2.6	Contact met de mond van het paard	22
6.2.7	Verzorging van ruiter en paard	22
6.3	Oefeningen	22
6.3.1	Slalommen tussen pilonnen	22
6.3.2	Balkjes draven	22
6.3.3	Kruisje springen	22
6.3.4	Voerschep overzetten	22
7.	OPBOUW SPRINGPROEVEN	23
7.1	Niveau PS 30 t/m PS 80	23
8.	BEOORDELINGSCRITEIA SPRINGEN	25
8.1	Beoordelingscriteria per niveau	25
8.2	Algemene beoordeling	26
8.2.1	Binnenkomen, halthouden en groeten	26
8.2.2	Wijze van rijden tussen de hindernissen	27
8.2.3	Houding en zit, voor, tijdens en boven de sprong	27
9.	REGLEMENT	29
9.1	Algemeen	29
9.1.1	Belonen	29
9.2	Kledingvoorschriften	29
9.2.1	Veiligheidshoofddekse	29
9.2.2	Wedstrijdtenue	29
9.2.3	Handschoenen	30
9.2.4	Schoeisel	30
9.2.5	Beschermende kleding	30
9.3	Paard	30
9.3.1	Optoming	30
9.3.2	Hulpmiddelen en -gebruik	30
9.4	Dressuurproeven PD – Plezier met Dressuur	31
9.4.1	Protocol niveau 1	31
9.4.2	Protocol vanaf niveau 2	31
9.4.3	Promotie	31
9.4.4	Diploma's en theorie-examen	32

9.5	Vaardigheidsproeven PVa – Plezier met Vaardigheid	32
9.5.1	Protocol PVa.....	32
9.5.2	Promotie	33
9.5.3	Diploma's en theorie-examen.....	33
9.6	Springproeven PS – Plezier met Springen	33
9.6.1	Protocol PS.....	33
9.6.2	Promotie	34
9.6.3	Diploma's en theorie-examen.....	34
9.7	Onvoorziene zaken in de proef	34
9.7.1	Uitsluiting.....	34
9.7.2	Vergissingen	34
9.7.3	Valpartij.....	35
9.7.4	Bloed bij het paard.....	35
9.7.5	Onregelmatig of kreupel	35
9.8	Uitslag en klassering.....	35
9.8.1	Klassering en prijsuitreiking	36
9.8.2	Ex aequo-uitslagen.....	36
10.	PD-PROEVEN	37
11.	PVA-PROEVEN	64
12.	PS-PROEVEN	71
13.	AANTEKENINGEN	74
14.	RIJBAAN.....	75
15.	COLOFON	76

1. Welkom

Welkom in het proevenboek van Plezier met Paarden!

Paardrijden is een geweldige sport waarin je steeds blijft leren en groeien. De ruiteropleiding van Plezier met Paarden is een gestructureerde en leuke manier om horsemanship en rijvaardigheden te ontwikkelen. Dit proevenboek bevat de dressuurproeven: **Plezier met Dressuur (PD)**, vaardigheidsproeven: **Plezier met Vaardigheid (PVa)** en springproeven: **Plezier met Springen (PS)** die perfect aansluiten bij de ruiteropleiding van Plezier met Paarden. Ruiters kunnen zich hiermee in meerdere disciplines ontwikkelen.

Dit proevenboek is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de proevendagen:

- Voor manegehouders en organisaties biedt dit proevenboek een praktische leidraad bij proevendagen. De proeven sluiten naadloos aan bij de ruiteropleiding en dragen bij aan een gestructureerde en motiverende ontwikkeling voor ruiters.
- Voor ruiters is dit proevenboek een hulpmiddel om zich voor te bereiden op een proevendag en zo stap voor stap beter te worden in dressuur, vaardigheid of springen. Het draait niet alleen om de uitvoering van de oefeningen, maar vooral om plezier in het rijden en samenwerken met het paard of pony.
- Voor officials biedt dit proevenboek duidelijke richtlijnen en beoordelingscriteria om proevendagen soepel en eerlijk te laten verlopen.

Met deze PD-, PVa en PS-proeven zorgen we samen voor een leerzame en plezierige ervaring voor ruiters van alle niveaus. We wensen iedereen veel succes en vooral veel plezier bij het oefenen en rijden van de proeven!

Veel rijplezier!

Team Plezier met Paarden

P.S. Waar in dit proevenboek 'paard' vermeld wordt, wordt ook 'pony' bedoeld.

P.S. Waar in dit proevenboek 'ruiter' vermeld wordt, wordt ook 'amazone' bedoeld.

2. Plezier met Paarden

De ruiteropleiding van Plezier met Paarden is gebaseerd op de volgende pijlers:

Plezier voorop

Om goed te leren paardrijden is plezier voor ruiter en paard belangrijk. Paardrijden is een moeilijke vaardigheid en vraagt vele uren aan oefening. Daaraan plezier beleven is een randvoorwaarde om een goede ruiter te worden. Ook het hierin samen optrekken met andere ruiters, instructie en medewerkers op de manege zorgt voor pret met elkaar.

Ruitergericht

Bij de ruiteropleiding van Plezier met Paarden gaat het om het leren paardrijden van de ruiter. Dit betekent dat officials dus ruitergericht beoordelen, ook in de hogere proeven. In de hogere proeven wordt meer gekeken naar hoe het paard reageert op de hulpen gegeven door de ruiter. Gaandeweg de ruiteropleiding wordt het nagenoeg onzichtbaar en met gevoel geven van de hulpen van steeds groter belang.

Welzijn paarden

Manegepaarden hebben een indrukwekkend en uitdagend beroep en zijn een belangrijke schakel in het leren paardrijden. Deze trouwe viervoeters werken dagelijks met diverse niveaus van ruiters. Het is daarom essentieel om het welzijn van het manegepaard op de eerste plaats te zetten.

Doorlopende leer- en proevenlijn

De ruiteropleiding van Plezier met Paarden start vanaf het eerste contact tussen ruiter en paard tot het in volledige harmonie en balans kunnen paardrijden en alle stapjes daartussen in om dat te kunnen bereiken. De ruiteropleiding en proeven van Plezier met Paarden kennen daarmee een oplopende moeilijkheidsgraad.

Samenspel official en instructeur

De samenwerking tussen instructeur en official is een belangrijk onderdeel in de proeven van Plezier met Paarden. Samen maken én houden ze ruiters enthousiast zodat ze langer willen blijven genieten van het paardrijden en/of de omgang met paarden. Het is de taak van de instructeur om ruiters goed op te leiden. Daarnaast is objectieve en positief geformuleerde feedback door officials bij de proeven een essentieel onderdeel.

Meer doel- dan prestatiegericht

Iedere ruiter kan doelgericht leren en groeien in de ontwikkeling als ruiter door objectieve en opbouwende kritiek van hun proeven. Het doel is gericht op het verbeteren van de individuele ruitervaardigheid en minder op de prestatie ten opzichte van andere ruiters of de wedstrijd.

3. Opbouw dressuurproeven

3.1 Niveau PD 1 en PD 2

De proeven van niveau PD 1 en PD 2 zijn bedoeld om de ruiter vertrouwd te maken in de omgang met het paard en hier vooral ook plezier aan te beleven. De official kan na afloop van de proeven kort mondeling een tip en top geven, dit is altijd positief en opbouwend. Het doel is om de ruiter te enthousiasmeren.

Let op de volgende aandachtspunten per niveau:

PD 1.1 t/m 1.4

- PD 1.1 is een longeproef te paard, een eerste mogelijkheid om kennis te maken met het laten beoordelen van de vaardigheden. Het geeft de ruiter mogelijkheid om zich te focussen op het eigen rijden, het ontwikkelen van een goede zit en op een veilige en vertrouwde manier en met plezier de eerste oefeningen te kunnen uitvoeren.
- Bij PD 1.1 t/m PD 1.4 vindt de beoordeling plaats in de rijbaan, op een veilige plek, door een official met accreditatie van Plezier met Paarden;
- Bij PD 1.2 t/m 1.4 kunnen eventueel pionnen in de hoeken en bij X een pionnen-poortje gebruikt worden, dit vlak naast B-E lijn. Ook mogen balken gebruikt worden parallel aan diagonalen (lijn F/M-X en X-K/H 2 meter afstand).
- Bij PD 1.2 t/m 1.4 mag een begeleider meelopen naast de pony.
- Bij PD 1.2 t/m PD 1.4 is het mogelijk om met meerdere ruiters (maximaal 5) tegelijk de proef te rijden;

PD 2.1 t/m 2.4

- PD 2.1 kan eventueel onder begeleiding en met twee combinaties tegelijk gereden worden.
- Bij PD 2.1 t/m 2.4 vindt de beoordeling plaats vanuit buiten de rijbaan, bij de letter C, door een official met accreditatie van Plezier met Paarden;
- Bij 2.1 kunnen eventueel pionnen in hoeken en bij X een pionnen-poortje gebruikt worden, dit vlak naast B-E lijn. Ook mogen balken gebruikt worden parallel aan diagonalen (lijn F/M-X en X-K/H 2 meter afstand).
- Vanaf PD 2.2 worden de proeven individueel en zelfstandig gereden.
- Oefeningen worden 'tussen' of 'bij' een letter gevraagd zodat de ruiter voldoende ruimte heeft de oefening uit te voeren.

3.2 Niveau PD 3 en verder

De belangrijkste focus in de proeven vanaf PD 3 ligt op de manier waarop de ruiter de hulpen geeft waarbij per niveau de volgende aspecten worden beoordeeld:

- In PD 3 ligt de focus op ontspannen zitten van de ruiter en het leren bewegingen te volgen van het paard, met de nadruk op het leren beheersen van op het juiste been lichtrijden in draf en het leren van de galop. Op dit niveau worden oefeningen 'tussen' of 'bij' een letter gevraagd zodat de ruiter voldoende ruimte heeft de oefening uit te voeren.
- Vanaf PD 4 worden de hulpen meer verfijnd en moeten figuren zoals de slangenvolte worden uitgevoerd. Tevens komt de nadruk te liggen op de juiste houding van de ruiter en het contact met de mond van het paard, evenals de activiteit van de hulpen.
- Vanaf PD 6 worden nieuwe figuren gevraagd, zoals voltes van 15 meter en gaat het om geven van subtielere hulpen en meer beheersing van doorzitten om de communicatie met het paard verder te verbeteren. Vanaf dit niveau worden oefeningen 'bij' een letter gevraagd zodat de ruiter voldoende ruimte heeft de oefening uit te voeren.
- Tot niveau PD 8 is het essentieel dat de ruiter gaandeweg leert in balans te zitten zonder het paard in de mond te storen.
- Vanaf niveau PD 10 komt de nadruk te liggen op het ontwikkelen van een constante, fijne verbinding met de mond van het paard.
- Vanaf niveau PD 12 is er een nieuw beoordelingspunt: de juiste basis voor stelling en buiging. Vanaf dit niveau worden oefeningen 'op' een letter gevraagd, wat meer precisie van de ruiter vraagt.
- Vanaf niveau PD 16 zijn er twee nieuwe beoordelingspunten: impuls en activiteit, en rijvaardigheid en harmonie. De gereden verbinding wordt steeds belangrijker om nieuwe oefeningen uit te voeren.
- Vanaf niveau PD 17 worden de oefeningen verder uitgebreid en vragen meer coördinatie en precisie van de ruiter.
- Vanaf niveau PD 18 vraagt de ruiter, in ontspanning, meer gehoorzaamheid van het paard om een verfijndere aansturing te bewerkstelligen.
- Vanaf niveau PD 19 komt een betere tempo controle en rechtgerichtheid (op twee teugels) nadrukkelijker aan bod.
- Niveau PD 20 vraagt precisie in hulpen, balans en timing, en laat zien of de ruiter en het paard in harmonie samenwerken.

Het blijft echter altijd belangrijk dat in de proef altijd de focus ligt op de manier van rijden van de ruiter, waarbij harmonie en samenwerking met het paard centraal staan.

4. Beoordelingscriteria dressuur

4.1 Beoordelingscriteria per niveau

4.1.1 Niveau 1 – PD 1.1 t/m 1.4

Hier wordt alleen gekeken naar de ruiter en dat zij plezier hebben in paardrijden. Proef PD 1.1 wordt individueel aan de longe uitgevoerd. Bij de andere proeven wordt de ruiter begeleid, tenzij de manegehouder of organisatie anders beslist. De proeven kunnen alleen of in een groepje gereden worden. Bij niveau 1 wordt er nog niet gewerkt met cijfers op het protocol, maar worden er kruisjes/stempels/stickers in kolommen geplaatst.

Er wordt alleen stap en draf gevraagd in deze proeven. Lichtrijden op juiste been is niet van toepassing en wordt niet beoordeeld. Tijdens het rijden zit de ruiter ontspannen en de benen liggen redelijk stil. Het totaalbeeld geeft een onbevangen indruk. De teugel- en beenhulpen moeten voldoende reactie hebben. Het tempo van het paard is in stap en draf redelijk constant. De oefening zoals staan in de beugels en teugels om beurten loslaten, tonen dat de ruiter het paard vertrouwt. Het is de bedoeling dat ruiters correcte en schone laarzen en kleding dragen.

4.1.2 Niveau 2 – PD 2.1 t/m 2.4

Proef PD 2.1 mag met twee tegelijk gereden worden. Vanaf PD 2.2 worden de proeven zelfstandig gereden. Vanaf niveau 2 zijn het eerste echte proeven met cijfers. Er mag gebruik gemaakt worden van balken, pionnen in hoeken en een poortje op X.

Er is een apart cijfer voor hoeken doorrijden/om en door pionnen.

De proeven bestaan uit simpele figuren en oefeningen stap en draf en het kunnen versnellen in draf.

Ruiters zitten ontspannen rechtop, de ellebogen en armen zijn dichtbij het lichaam en de benen liggen aangesloten.

De official kijkt hoe de ruiter de hulpen geeft en hoe het paard daarop reageert. Ook is het belangrijk dat de ruiter laat zien dat de ruiter zelf het tempo bepaalt en niet het paard. Dus niet te langzaam maar ook niet te snel. In deze proeven rijdt de ruiter ook enkele malen van letter tot letter, moet de ruiter op het goede been lichtrijden en doet in stap de voeten uit en in de beugel. Deze proef start met werken aan ontspannen zitten in balans.

4.1.3 Niveau 3 – PD 3

In deze proeven moet de balans van de ruiter al een beetje beter worden. De ruiter volgt de bewegingen van het paard en de bewegingen van de handen zijn ook meer gecontroleerd.

De ruiter werkt aan een ontspannen zit voor een betere balans.

Dit is de proef waarbij op veel onderdelen in draf op het goede been moet worden lichtgereden.

Bij deze proeven wordt voor het eerst de galop gevraagd, de hoefslag één keer rond. De verkeerde galop wordt niet door de official beoordeeld (wel vermeld). Belangrijk is vooral dat het paard hierbij goed op de hulpen reageert.

4.1.4 Niveau 4 – PD 4

Bij deze proeven gaan ruiters steeds meer letten op de juiste houding en het geven van de hulpen. Het lichtrijden op het juiste been moet nu in de gehele proef. Bij dit niveau is het de bedoeling dat de ruiter de hoefslag één keer rond in de juiste galop kan maken. De jury kijkt of je hiervoor de goede hulpen geeft. Springt het paard toch verkeerd aan, dan neemt de ruiter het paard terug in draf en doet een tweede poging met de juiste hulpen.

Daarnaast worden er ook nieuwe figuren gevraagd zoals een slangenvolte met drie bogen waarbij de ruiter in het juiste tempo goed op de verdeling in de rijbaan moet letten en daarbij op het juiste moment van been moet wisselen.

4.1.5 Niveau 5 – PD 5

De houding van de ruiter wordt nu steeds beter en het geven van de juiste hulpen is ook veel belangrijker. Daarom krijgen ruiters vanaf dit niveau een apart cijfer voor 'contact met de mond van het paard' en 'activiteit en/inwerking op de hulpen'. Als deze beide onderdelen op juiste wijze worden beheerst dan is dit een eerste stap om meer invloed te kunnen hebben op de uitvoering van de oefeningen.

Bij dit niveau gaat de ruiter ook voor het eerst enkele onderdelen doorzitten als oefening.

Bij het doorzitten gaat het erom dat de ruiter ontspannen in balans kan zitten, zonder te klemmen, en de bewegingen van het paard kan volgen.

Ook wordt de beheersing over de galop getoetst bij een volte en mag de ruiter in stap 'enkele passen verruimen' tonen. Dit verruimen leert de ruiter door met de handen toe te staan (zonder contactverlies) en dit te ondersteunen met de beenhulpen.

4.1.6 Niveau 6 – PD 6

Bij deze proeven gaat de ruiter steeds verder in op het leren om op de juiste wijze het paard bij oefeningen en figuren te begeleiden. De overgangen zijn ook meer op de letter en enkele tussen de letters. Zo rijdt de ruiter voor het eerst een volte 15 meter en een gebroken lijn 5 meter in draf. De ruiter rijdt ook voor het eerst bij B en E een grote volte in galop.

Bij dit niveau moet de ruiter zelf goed ruimtelijk inzicht hebben en daarnaast het paard de juiste hulpen geven. Ook staat er in deze proeven voor het eerst vier seconden halthouden.

4.1.7 Niveau 7 – PD 7

Hoe hoger het niveau hoe meer de juiste houding van de ruiter van belang is en de hulpen steeds subtieler moeten zijn om het paard zo goed mogelijk te begeleiden. Bij dit niveau laat de ruiter het paard bijna op de juiste wijze zijn halsstrekken. Het wordt nu nog genoemd 'teugel langer laten worden' maar hierachter staat (halsstrekken) tussen haakjes. Dit betekent dat de ruiter de teugels langer mag laten worden. Tonen ze dat ze weten wat halsstrekken is door de teugels iets minder in een boogje te laten hangen, dan wordt dit ook positief beoordeeld.

Bij dit niveau wordt er ook meer doorzitten gevraagd om te werken aan een onafhankelijke zit en het volgen van het paard in het juiste ritme.

4.1.8 Niveau 8 – PD 8

Bij dit niveau zijn er weer nieuwe figuren. Deze moet de ruiter op een ontspannen manier en met de juiste hulpen begeleiden. Het tempo beheersen is hierbij heel belangrijk omdat de wendingen gaandeweg kleiner worden. Voor de moeilijkere oefeningen en overgangen

is het steeds belangrijker dat de ruiter de goede hulpen geeft op het juiste moment zodat het paard de oefeningen en overgangen op de hulp van de ruiter uitvoert, zoals bij E en B in galop aanspringen en in galop een volte 15 meter rijden.

4.1.9 Niveau 9 – PD 9

Om bij dit niveau de hulpen beter te kunnen geven is het belangrijk dat de ruiter onafhankelijk zitten (heeft) ontwikkeld. Dit betekent dat de ruiter ontspannen de beweging van het paard kan volgen, zonder te klemmen met de benen of steun te zoeken op je teugels.

Ook zit in deze proef een nieuw figuur: de links/rechtsomkeert. Hierbij is controle over het tempo en het recht houden tussen twee benen en teugels belangrijk, wat alleen lukt als de ruiter in balans de juiste hulpen geeft. Alle onderdelen volgen bij dit niveau elkaar steeds sneller op.

4.1.10 Niveau 10 – PD 10

In dit niveau wordt voor het eerst echt het halsstrekken gevraagd. Dit betekent dat de ruiter meer teugel gaat geven en is het de bedoeling dat het paard met zijn hoofd naar voren/beneden gaat richting zijn voorknie. Het is belangrijk dat de ruiter licht contact houdt met de mond van het paard.

Bij deze proeven wordt voor het eerst enkele passen galop verruimen gevraagd. Ook hier is beheersing van het tempo heel belangrijk, dus in balans met de juiste hulpen dit goed voorbereiden.

Kleinere wendingen komen hier ook naar voren zoals de korte links- en rechtsomkeert.

4.1.11 Niveau 11 – PD 11

Bij deze proeven wordt er steeds meer doorzitten gevraagd. Bij deze oefening is het belangrijk dat de ruiter met een onafhankelijke zit, in balans en ontspannen de bewegingen van het paard volgt.

Zo kan de ruiter ook beter de gevraagde figuren volte 10 meter vanaf de A-C-lijn rijden.

Het onderdeel halsstrekken is nu op de volte 15 meter. Dit betekent dat de ruiter met goede voorbereiding ook hier weer controle moet hebben over het tempo en richting.

4.1.12 Niveau 12 – PD 12

In dit niveau wordt er voor het eerst gevraagd om de juiste verbinding met de mond van het paard. Contact, wat eerder werd genoemd, gaat meer vanuit initiatief van de ruiter maar verbinding vraagt ook een meewerkende reactie van het paard.

Bij deze proeven wordt er ook voor het eerst een cijfer gegeven voor 'juiste basis voor stelling en buiging'. Vanaf dit niveau mag de ruiter laten zien dat hij/zij met de juiste afgestemde hulpen het paard hierin kan stimuleren. In deze proef is 'verzorging paard en ruiter' één cijfer.

4.1.13 Niveau 13 – PD 13

Door de voorgaande fases heeft de ruiter geleerd om in ontspannen balans en met een onafhankelijke zit het paard via de juiste hulpen, oefeningen te laten doen. Het zijwaarts gaan wat in deze proef gevraagd wordt is een oefening waarbij de hulpen afgestemd en gedoseerd gegeven worden. Voorbereiding is enorm belangrijk om vervolgens het inleiden van het zijwaarts en de begeleiding tijdens het uitvoeren van deze oefening in goede

banen te leiden. Daarom worden er ook maar enkele passen gevraagd. De slangenvolte met vier bogen is een verdieping van het nauwkeurig uit kunnen voeren van figuren.

4.1.14 Niveau 14 – PD 14

Dit niveau vraagt op alle vlakken meer precisie in het geven van de hulpen. Het blijft van belang dat de ruiter correct op het paard zit en de hulpen bijna onzichtbaar kan geven. Bij deze proeven moet de voorbereiding en uitvoering van een figuur, oefening of overgang op een ontspannen wijze nog meer gecontroleerd worden uitgevoerd. Oefeningen als meerdere passen zijwaarts en een overgang van galop naar draf op de diagonaal zijn hier een onderdeel van.

4.1.15 Niveau 15 – PD 15

In eerdere proeven spraken we over zijwaarts gaan maar nu gaat de ruiter vijf meter wijken voor het been. Dit betekent dat er een juiste stelling moet zijn waarbij het paard voorwaarts/zijwaarts gaat en dat de activiteit, tempo en regelmaat gelijk blijft. Bij het onderdeel 'enkele passen stap uitstrekken' is het de bedoeling dat de hals van het paard langer wordt en het hoofd hierbij naar voren komt zodat het paard de ruimte krijgt om zijn passen in ontspanning groter te maken.

4.1.16 Niveau 16 – PD 16

Vanaf dit niveau worden de proeven technischer beoordeeld en komen er nieuwe aandachtspunten bij, zoals impuls, activiteit, rijvaardigheid en harmonie. De ruiter moet laten zien dat de hulpen subtiel maar effectief gegeven worden. De harmonie tussen ruiter en paard wordt belangrijker: de proef moet vloeiend en ontspannen worden gereden. Als nieuwe oefening wordt de gebroken lijn in galop over 3 tot 5 meter geïntroduceerd, hierbij blijft het paard in de juiste galop zonder te wisselen.

4.1.17 Niveau 17 – PD 17

De oefeningen worden verder uitgebreid en vragen meer coördinatie, precisie en invloed van de ruiter. Voor het eerst wordt de slangenvolte met galop gereden, dit vraagt tempocontrole en het vermogen om het paard soepel door de wendingen te leiden. Tijdens de slangenvolte, die gedeeltelijk in galop wordt gereden, bewaart de ruiter ritme en impuls in de galop. De bogen zijn gelijkmatig verdeeld. Daarnaast worden enkele passen wijken gevraagd, waarbij het paard voorwaarts-zijwaarts van de hoefslag af beweegt met behoud van juiste stelling, buiging en activiteit. Het correct inzetten van deze hulpen laat zien dat de ruiter steeds meer invloed en verfijning ontwikkelt.

4.1.18 Niveau 18 – PD 18

Nieuwe oefeningen zijn schoudervoor en een schijnovergang naar stap. Bij het schoudervoor vraagt de ruiter lichte stelling en buiging om het binnenbeen waarbij de schouders iets van de hoefslag af gaat en drie sporen zichtbaar zijn. Hierbij aandacht voor stabiele verbinding op twee teugels en daarbij correct begrensd door buitenteugel. Bij de schijnovergang naar de stap beheerst de ruiter het tempo nauwkeurig. De schijnovergang heeft tot doel het verbeteren van reactiesnelheid en controle. De ruiter zet een overgang kort in om direct daarna weer voorwaarts te rijden vóór de nieuwe gang volledig is gemaakt. Hierbij is een directe reactie, vloeiende uitvoering, behoud van impuls en ontspanning belangrijk.

Optioneel is mogelijk om enkele pas achterwaarts* aan de proef toe te voegen (in plaats van halthouden), waarmee de ruiter laat zien over controle en fijngevoeligheid te beschikken. Achterwaarts (enkele pas) is een oefening voor controle, balans en vertrouwen tussen ruiter en paard. Het paard staat eerst stil, in balans en aan de hulpen. Op subtiele beenhulpen waarbij de ruiter voorwaarts gaan begrenst, beweegt het paard één à twee passen achterwaarts. De ruiter beloont het paard door de handen toe te staan en daarna voorwaarts te rijden.

**Een ruitersportcentrum kan ervoor kiezen om het halthouden in deze proef te vervangen voor enkele passen achterwaarts.*

4.1.19 Niveau 19 – PD 19

Ook in deze proef is de schoudervoor een vast onderdeel, waarmee gewerkt wordt aan rechtgerichtheid, op twee teugels gelijke druk. Daarnaast wordt het rijden van een lijn via F–X–C of K–X–C geïntroduceerd, waarbij een gedeelte in contra-galop gereden wordt. Dit vraagt veel balans, nauwkeurige hulpen en de vaardigheid van de ruiter om het paard in harmonie door deze oefening te begeleiden. Het ontwikkelen van balans, verzameling en controle is het doel. Hierbij is het belangrijk dat het paard ontspannen, in juiste ritme en impuls blijft gaan.

Optioneel is het in deze proef ook mogelijk om het halthouden te vervangen voor enkele passen achterwaarts*. Bij het achterwaarts worden meer gelijkmatige passen, geen weerstand of spanning, vloeiende overgang naar voorwaarts, gevraagd.

**Een ruitersportcentrum kan ervoor om het halthouden in deze proef te vervangen voor enkele passen achterwaarts.*

4.1.20 Niveau 20 – PD 20

Op dit niveau wordt schouderbinnenwaarts voor het eerst gevraagd, een oefening die veel vraagt van de rechtgerichtheid, buiging, impuls en tempocontrole van het paard. De ruiter moet hierbij in staat zijn het paard voorwaarts-zijwaarts, op drie sporen, te laten bewegen, met behoud van ritme en ontspanning. Ook wordt de gebroken lijn in galop uitgebreid naar 5 meter, waarbij het paard in contragalop moet blijven. Deze oefening vraagt precisie in hulpen, balans en timing, en laat zien of de ruiter en het paard in harmonie samenwerken op een meer gevorderd technisch niveau.

Een ruitersportcentrum kan er ook in deze proef voor kiezen het halthouden te vervangen voor enkele passen achterwaarts.

4.2 Algemene beoordeling

4.2.1 Houding

Het betreft het totaalbeeld van de ruiter te paard oftewel de ruiter in evenwicht en in een natuurlijke balans. Van opzij gezien horen schouder, heup en hak op één lijn te zitten, als een onzichtbare rechte lijn. De armen hangen ontspannen af en vormen een rechte lijn van de teugel naar de mond van het paard. Een ontspannen en correcte zit straalt niet alleen elegantie uit maar zorgt ervoor dat hulpen effectief en duidelijk kunnen worden gegeven aan het paard.

4.2.2 De zit

De zit is de manier waarop de ruiter zichzelf afstemt en naadloos meebeweegt met het paard. Ook het volgen van de bewegingen in elke gang met de handen door middel van verende ellebogen wordt hierbij beoordeeld. De ruiter moet zorgdragen dat het comfortabel en in balans voelt voor het paard, zodat er een soepel en natuurlijk ritme wordt gecreëerd.

4.2.3 Juistheid van het tempo

Het gaat er hierbij om dat het tempo constant en juist is. Te snel of te langzaam kan het geheel uit balans brengen, net als een onregelmatig tempo. De ruiter laat goed zien dat het ritme vastgehouden kan worden. De official beoordeelt dit positief.

4.2.4 Verzorging ruiter en paard

Houd er rekening mee dat de verzorging van paarden en pony's niet altijd volledig aan de ruiter kan worden toegerekend maar de kleding en laarzen kunnen wel schoon en gepoetst zijn. Ook de uiterlijke correcte verzorging zoals het invlechten of vastbinden van lange haar in vlecht of knot, heeft de ruiter wel zelf in de hand.

Vanaf PD 12 worden deze onderdelen (verzorging ruiter en verzorging paard) samengevoegd in onderdeel 35. Als advies wordt gegeven om een score tussen de 5 en de 8 te hanteren. Ook mag een promotiepunt niet afhankelijk zijn van het of de verzorgingscijfer(s): laat hier het rijtechnische gedeelte doorslaggevend zijn.

4.2.5 Van been wisselen/lichtrijden op juiste been

Als een ruiter op het verkeerde been lichtrijdt, wordt dit vanaf PD 3 in sommige onderdelen en vanaf PD 4 de gehele proef beoordeeld. Wanneer niet op het juiste been wordt lichtgereden door de ruiter in het betreffende onderdeel dan wordt daarvoor 1 punt aftrek gerekend. Bijvoorbeeld, voor onderdeel 13 wordt dan een 7 gegeven in plaats van een 8 (geen strafpunt -1).

Bij het van hand veranderen in draf hoort de ruiter bij de hoekletter, aan het einde van de diagonaal, van been te wisselen. Als de ruiter aan het einde van de diagonaal door moet gaan zitten, is het niet nodig om van been te wisselen.

4.3 Oefeningen

4.3.1 Hand opsteken

In de eerste proeven wordt 'hand opsteken' gevraagd. Belangrijk daarbij is hoe de ruiter de teugels in 1 hand neemt. Niet belangrijk is hoe hoog hij de losse hand opsteekt. Beoordeel verder de ontspannenheid van de uitvoering.

4.3.2 Paard belonen

In de eerste proeven wordt het belonen van het paard beoordeeld waarbij een zacht klopje of 'kriebeltje' op de hals of nabij de schoft van het paard de bedoeling is.

4.3.3 Teugels verlengen en verkorten

De ruiters moeten bij deze oefening de teugels zo verlengen dat ze in een mooi groot, maar wel veilig, boogje hangen. Dit is een goede oefening die hen ook helpt te controleren of ze geen steun op de teugels zoeken. Hier zijn enkele belangrijke punten om op te letten:

- Dat de houding van de ruiter niet verandert en hij ontspannen rechtop blijft zitten. Het is belangrijk dat de ruiter een constant beeld laat zien en niet in houding verandert. Het doel is immers om te beoordelen of de ruiter wel of geen steun op de teugels zoekt.
- Het paard moet blijven doorstappen/draven terwijl de teugels worden verlengd. Het is belangrijk dat het tempo van het paard hetzelfde blijft, zelfs bij langer wordende teugels
- Na het verlengen van de teugels, maakt de ruiter de teugels weer op maat. Let er hierbij op dat de ruiter dit voorzichtig uitvoert en het paard niet stoort in de mond. De ruiter begint het teugels korter maken met de buitenteugel en kan dit doen door de teugel door te halen of door om en om de teugellengte korter te maken.

Een correcte uitvoering laat zien dat de ruiter een goede eigen balans en controle heeft.

4.3.4 Halsstrekken

Halsstrekken betekent dat de ruiter meer teugel geeft en dat het paard de hand van de ruiter volgt. Het is daarbij de bedoeling dat het paard met het hoofd naar voren/beneden gaat richting de voorknie gaat. Het is belangrijk dat de ruiter via de teugel licht contact houdt met de mond van het paard en dat het tempo van het paard gelijk blijft. Het 'op maat maken van de teugel' hoort in een vloeiende beweging plaats te vinden zonder het tempo en/of verbinding te verstoren.

4.3.5 Overgangen

Overgangen dienen altijd op een vloeiende en progressieve manier gereden te worden, waarbij elke gang netjes wordt getoond. Bij een overgang van draf naar halthouden, maakt men eerst een overgang naar de stap en vervolgens naar het stil staan of halthouden (afhankelijk van het niveau van de proef). Een vloeiend gereden en gecontroleerde overgang is het doel.

4.3.6 Tempowisselingen

Het is belangrijk om rekening te houden met de mogelijkheden van het paard. Wanneer de hulpen correct worden gegeven, maar het paard sneller gaat in plaats van ruimer, wordt dit op een positieve manier beoordeeld, omdat het laat zien dat het paard reageert op de hulpen.

4.3.7 Figuren rijden

Tussen, bij en op de letter

In de lagere proeven (t/m PD 5) begint de ruiter met oefeningen tussen twee letters te rijden. Hierdoor heeft de ruiter dan enkele meters om de gevraagde oefening uit te voeren. De oefening mag op een zelf gekozen plek tussen die letters plaatsvinden. Naarmate het niveau stijgt (vanaf PD 6) moet de ruiter de oefeningen steeds dichterbij een letter laten zien. Dit betekent dat de ruiter de oefening 'bij de letter' moet laten plaatsvinden, dit betekent binnen een paardlengte van de gevraagde letter. Bij de hogere niveaus (vanaf PD 12) moet de oefening 'op de letter' plaatsvinden, dit betekent dat de schouder van de ruiter bij de letter hoort te zijn.

Figuren en lijnen

Naarmate het niveau van de proeven stijgt moet de ruiter de oefeningen steeds correcter laten zien. Dit betekent dat in de lagere proeven de lijnen van de oefeningen (zoals een volte of gebroken lijn) nog niet perfect hoeven te zijn, maar bij de hogere niveaus de lijnen van de oefeningen steeds correcter gereden moeten worden.

Afwenden

Bij het afwenden rijdt de ruiter met het paard een hoek van 90 graden, oftewel een rechte hoek. Afwenden kan bijvoorbeeld bij C om een rechte lijn te maken naar A. Afwenden kan eigenlijk overal in de baan, van E naar B of van F naar K. Als de ruiter wil afwenden bij een letter zet deze het paard een paar meter voor de letter al in de wending om zo recht op de beoogde lijn te komen.

4.3.8 Zijwaarts gaan

Dit is een oefening waarbij de ruiter het paard leert voorwaarts zijwaarts te bewegen voor de éézijdige kuithulp en is bedoeld als gehoorzaamheidsoefening bij de basis voor het wijken voor het been. Het paard gaat zijwaarts voor de éézijdige druk van het been en kijkt hierbij iets tegengesteld aan de richting waar het heen gaat. De schouder blijft hierbij altijd iets vóór de achterhand, de ruiter laat de schouder dus eerst opzij komen en daarna pas de achterhand. Na het afwenden geeft de ruiter teugelhulpen om te gaan in de gewenste richting en de achterhand gaat mee als de kuithulp komt.

Bij het zijwaarts gaan is het nog niet gevraagd dat de benen van het paard zich kruisen, maar dat het paard reageert op de hulpen van de ruiter. Het gaat dus om de gehoorzaamheid van het paard en de reactie op de been- en teugelhulp van de ruiter.

4.3.9 Wijken voor het been

Accent ligt op het correct uitvoeren van de hulpen door de ruiter waarbij kijken in de rijrichting, vragen van stelling in tegenovergestelde richting van beweging en geven van correcte beenhulp belangrijk zijn. De mate van overstappen door het paard is minder belangrijk, maar de benen van het paard moeten zich wel kruisen.

4.3.10 Schijnovergang

Een schijnovergang is een oefening om het paard alert en scherp op de hulpen te houden. Een overgang wordt ingezet (bijvoorbeeld van draf naar stap), maar voordat het paard volledig de nieuwe gang heeft ingezet, wordt weer voorwaarts gereden naar de oorspronkelijke gang. Het paard leert zo om niet te 'rekenen' op een overgang, maar direct te reageren op de hulpen, wat resulteert in beter gecontroleerde overgangen.

4.3.11 Achterwaarts

Achterwaarts rijden vraagt controle, balans en vertrouwen tussen ruiter en paard. Het helpt het paard de achterhand te versterken en beter te reageren op subtiele hulpen. De ruiter houdt lichte aanleuning zonder te trekken, activeert met subtiele beenhulpen en verplaatst het gewicht iets naar voren om de rug te ontlasten. Zodra het paard achterwaarts beweegt, ontspant de ruiter licht in de handen en blijft rustig zitten. Om te stoppen, gaat de ruiter weer rechtop zitten en geeft lichte beenhulpen om voorwaarts te rijden. Beloon elke correcte pas, vooral bij onervaren paarden en bouw het aantal passen

geleidelijk op. Een ruitersportcentrum kan ervoor kiezen deze oefening te vervangen voor enkele seconden halthouden.

4.3.12 Schoudervoor

Schoudervoor is de voorbereiding op het schouderbinnenwaarts rijden. Het is de bedoeling dat de schouders van het paard een klein stukje van de hoefslag afkomen en het paard als het ware gebogen gaat lopen. Als je van voren kijkt zie je dat het buitenvoorbeen tussen het spoor van de achterbenen wordt geplaatst.

4.3.13 Schouderbinnenwaarts

Een paard in schoudervoor, loopt op drie sporen. Bij schouderbinnenwaarts is dat ook de bedoeling, maar met meer buiging. Het buitenachterbeen blijft op de hoefslag, het binnenachterbeen en buitenvoorbeen lopen iets ernaast, en het binnenvoorbeen beweegt bijna op de tweede hoefslag. Belangrijk is dat het paard tussen binnenbeen en buitenhand 'opgesloten' wordt. De buitenteugel begrenst zijwaarts zodat het paard niet naar binnen valt. De ruiter trekt niet aan de binnenteugel, want dan buigt alleen het hoofd, waardoor de buitenschouder juist naar buiten valt in plaats van de hoefslag af.

4.3.14 Contragalop

Contragalop is een gymnastische, rijkunstige oefening die de balans van het paard verbetert en voor meer verzameling zorgt. Het paard moet een constante galop met voldoende impuls hebben. Contragalop is eigenlijk galopperen in de 'verkeerde galop'. Wanneer de ruiter begint met het vragen van contragalop, rijdt deze alleen een klein stukje op een rechte lijn. Dit kan uitgebreid worden naar een kleine wending in contragalop zoals een gebroken lijn 3 tot 5 meter. Later wordt dit verder uitgebouwd tot bijvoorbeeld een lijn H-X-A in linkergalop.

4.3.15 Rijbaan verlaten in stap

De ruiter wordt verzocht na het groeten rustig voorwaarts te stappen. Daarna kan de rijbaan, op voorkeur aan de kant van de voorlezer verlaten worden. Alleen het wegstappen zelf wordt nog beoordeeld. De proef eindigt zodra de ruiter gegroet heeft. Wel wordt er gekeken of het paard op initiatief van de ruiter wegstapt.

5. Opbouw vaardigheidsproeven

5.1 Niveau PVa 1 t/m PVa 5

De PVa-proeven zijn bedoeld om de ontwikkeling van de ruiter en het paard stap voor stap te volgen op het gebied van balans, ritme, stuurvaardigheid, ontspanning en controle. Elke proef bouwt voort op de vorige, waarbij de moeilijkheidsgraad geleidelijk toeneemt. Er wordt steeds gekeken naar het vertrouwen tussen ruiter en paard, de mate van ontspanning en de kwaliteit van de uitvoering. De belangrijkste focus in de proeven ligt op de manier waarop de ruiter de hulpen geeft waarbij per niveau de volgende aspecten worden beoordeeld:

5.1.1 PVa 1

Bij de proef van PVa 1 staat de ontwikkeling van balans, tempo en stuurvaardigheid centraal met behulp van balken en pilonnen. De oefeningen worden gereden in stap en draf; galop komt nog niet aan bod.

De nadruk ligt op rust, vertrouwen en regelmaat. De ruiter leert in een ontspannen houding te blijven rijden, de hulpen rustig en duidelijk te geven en zijn/haar balans te behouden; ook bij het rijden over balkjes.

De proef bestaat uit eenvoudige oefeningen zoals slalommen tussen pilonnen, figuren rijden en het in draf over balkjes gaan. Afwisseling tussen figuren, overgangen en tempowisselingen houdt paard en ruiter alert, maar altijd met het behoud van rust en controle.

5.1.2 PVa 2

In deze proef worden de vaardigheden uitgebreid met de eerste stukken galop.

De ruiter leert de overgang naar galop rustig en gecontroleerd te rijden, met behoud van balans en ritme. Daarnaast wordt een eerste sprongetje toegevoegd; een eenvoudig kruisje tussen de 30 en 50 cm, waarbij vooral controle, ritme en ontspanning worden beoordeeld.

De hindernissen en balken staan op dezelfde plekken als in PVa 1. Let op: de balken tussen K en X maken op dit niveau plaats voor een klein kruisje. Voor pony's mag het parcours iets lager zijn.

5.1.3 PVa 3

Bij deze proef ligt de nadruk op een stabiele en verfijnde verlichte zit en het springen vanuit galop met behoud van ritme, balans en harmonie. De ruiter laat zien dat hij in staat is het paard soepel te begeleiden, met een onafhankelijke zit en zachte hand.

De hindernissen (30-50 cm, voor pony's eventueel lager) staan op dezelfde plekken als in PVa 2. De balken worden nu vanuit galop genomen.

5.1.4 PVa 4

Vanaf dit niveau toont de ruiter meer overzicht en planning door korte lijnen te rijden in een eenvoudig parcours. Er is aandacht voor het juiste aanrijden naar de sprong, het doorrijden na de sprong en het vasthouden van tempo en ritme.

De hindernissen (30-50 cm) worden hoofdzakelijk vanuit draf genomen, maar enkele mogen met een paar galopsprongen gereden worden. De ruiter leert te anticiperen op de volgende lijn en het paard correct te ondersteunen.

5.1.5 PVa 5

In de laatste proef van deze reeks bewijst de ruiter controle, overzicht en ritme te hebben bij sprongen vanuit galop. Het rijden van vloeiende lijnen en een constant ritme vormt de basis voor verdere doorstroming naar hogere niveaus.

De hindernissen en balken staan op dezelfde plekken als in PVa 4. De hindernissen zijn 30-50 cm hoog (voor pony's lager) en worden in een samenhangend parcours gereden. De nadruk ligt op harmonie, balans, vertrouwen en het correct volgen van het parcours.

6. Beoordelingscriteria vaardigheid

6.1 Beoordelingscriteria per niveau

6.1.1 Niveau 1 – PVa 1

Bij dit niveau worden alle oefeningen uitgevoerd in stap en draf, waarbij de nadruk ligt op het ontwikkelen van balans, houding en controle van de ruiter en paard. In draf worden korte stukken in verlichte zit gereden om het evenwicht en de onafhankelijkheid van de zit te beoordelen. Door het rijden tussen pilonnen en balken laat de ruiter stuurvaardigheid, nauwkeurigheid en ritmegevoel zien. Ook wordt gekeken naar rust en concentratie tijdens praktische opdrachten, zoals het overzetten van een voerschep van de ene naar de andere staander. De beoordeling richt zich op houding en balans, controle over het tempo, correcte uitvoering van figuren, nauwkeurig sturen en de samenwerking tussen ruiter en paard.

6.1.2 Niveau 2 – PVa 2

In niveau PVa 2 wordt voor het eerst galop toegevoegd aan de proef. De ruiter laat zien controle te hebben over tempo en richting in alle gangen en rijdt ook in galop stukken in verlichte zit om de onafhankelijkheid van zit en hand te tonen. Daarnaast wordt een kleine hindernis geïntroduceerd, waarbij vooral wordt gekeken naar balans, ritme en vertrouwen voor, tijdens en na de sprong. De nadruk ligt op soepele overgangen, een ontspannen houding en het behouden van controle.

6.1.3 Niveau 3 – PVa 3

De moeilijkheid neemt gaandeweg verder toe door meer oefeningen in verlichte zit en het springen vanuit galop. De ruiter toont meer stabiliteit, verfijning en controle tijdens het rijden en leert het paard in een regelmatig ritme naar balken en hindernissen te begeleiden. Hierbij spelen harmonie tussen ruiter en paard, correct aanrijden en een stabiele verlichte zit een belangrijke rol.

6.1.4 Niveau 4 – PVa 4

In niveau PVa 4 krijgt de proef steeds meer de vorm van een eenvoudig parcours met korte lijnen tussen de hindernissen. De ruiter heeft een bevestigde verlichte zit en leert vooruitdenken, juiste lijnen rijden en het paard gecontroleerd naar de sprongen te begeleiden. Hoewel er meer galopsprongen voor de hindernissen gereden mogen worden, blijft controle belangrijker dan snelheid. De beoordeling richt zich vooral op overzicht, voorbereiding, lijnvoering en vloeiende overgangen tussen de sprongen.

6.1.5 Niveau 5 – PVa 5

De ruiter laat volledige controle en overzicht zien tijdens het rijden van een parcours met sprongen in galop. Er wordt gelet op harmonie, ritme, balans en een vloeiende uitvoering van de lijnen waarbij de juiste houding en hulpen bevestigd zijn. Daarnaast staat het vertrouwen tussen ruiter en paard centraal, waarbij de ruiter het paard gecontroleerd en correct voor, over en na de sprong begeleidt. Dit niveau vormt de voorbereiding op hogere spring- en vaardigheidsniveaus bij de PS proeven/parcoursen.

6.2 Algemene beoordeling

6.2.1 Houding van de ruiter

Het betreft het totaalbeeld van de ruiter te paard oftewel de ruiter in evenwicht en in een natuurlijke balans. Van opzij gezien horen schouder, heup en hak op één lijn te zitten, als een onzichtbare rechte lijn. De armen hangen ontspannen af en vormen een rechte lijn van de teugel naar de mond van het paard. Een ontspannen en correcte zit zorgt ervoor dat hulpen effectief en duidelijk kunnen worden gegeven aan het paard. Ook de houding in de verlichte zit bij de vaardigheidsproeven wordt beoordeeld. Hierbij wordt gelet op balans, een rechte rug en dat de ruiter niet te ver uit het zadel komt en de bewegingen kan volgen.

6.2.2 De zit

De zit is de manier waarop de ruiter zichzelf afstemt en naadloos meebeweegt met het paard. Ook het volgen van de bewegingen in elke gang met de handen door middel van verende ellebogen wordt hierbij beoordeeld. De ruiter moet zorgdragen dat het comfortabel en in balans voelt voor het paard, zodat er een soepel en natuurlijk ritme wordt gecreëerd.

6.2.3 Handhouding en juistheid der teugelhulpen

De handen van de ruiter zijn gesloten en met de duimen naar boven, boven de manenkam van het paard, ongeveer een vuist voor het zadel. De teugelhulpen zijn consequent, maar vriendelijk met een continue voorwaarts denkende hand.

6.2.4 Beenligging en juistheid der beenhulpen

Het onderbeen van de ruiter ligt iets achter de singel en houdt met de kuit contact met het paardenlichaam. De voet steunt op de breedste plaats van de bal van de voet in de beugel. De hak moet het laagste punt zijn. De ruiter veert door de enkels voor een betere balans.

Wanneer niet op het juiste been wordt lichtgereden door de ruiter in het betreffende onderdeel dan wordt daarvoor 1 punt aftrek gerekend. Bij het van hand veranderen in draf hoort de ruiter vlak voor de hoekletter, aan het einde van de diagonaal, van been te wisselen. Als de ruiter aan het einde van de diagonaal door moet gaan zitten, is het niet nodig om van been te wisselen.

6.2.5 Juistheid van het tempo

Het gaat er hierbij om dat het tempo constant en juist is. Te snel of te langzaam kan het geheel uit balans brengen, net als een onregelmatig tempo. De ruiter laat goed zien dat het ritme vastgehouden kan worden. De official beoordeelt dit positief.

6.2.6 Contact met de mond van het paard

De ruiter beweegt elastisch mee met de beweging van het paard, zonder contact met de mond te verliezen.

6.2.7 Verzorging van ruiter en paard

De verzorging van paarden en pony's kan niet altijd volledig aan de ruiter worden toegerekend, maar de kleding en laarzen kunnen wel schoon en gepoetst zijn. Ook de uiterlijke correcte verzorging zoals het invlechten of vastbinden van lange haar in vlecht of knot, heeft de ruiter wel zelf in de hand.

6.3 Oefeningen

6.3.1 Slalommen tussen pilonnen

Slalommen met een paard is een oefening waarbij de ruiter het paard tussen pilonnen zigzaggend doorrijdt, wat de souplesse, balans en reactie op hulpen bevordert. Het doel is om het paard maar ook zeker de ruiter te leren omgaan met zijwaartse buiging en gewicht verplaatsen, wat een goede voorbereiding is voor meer complexere oefeningen.

6.3.2 Balkjes draven

Balkjes draven is een oefening die bijdraagt aan een betere coördinatie en balans van ruiter en paard. Het paard leert zijn benen hoger op te tillen, zijn paslengte aan te passen en de ruiter zijn evenwicht te bewaren, wat de algehele souplesse van beide verbetert. Het begint eenvoudig met een enkele balk op de grond en de ruiter rijdt in een rustig, gelijkmatig tempo recht op de balken af en geeft het paard voldoende ruimte om de benen juist neer te kunnen zetten. Let op een rechte lijn, een stabiel tempo en een ontspannen houding, zodat het paard zijn balans kan behouden.

6.3.3 Kruisje springen

Een kruisje is een eenvoudige maar effectieve oefening waarbij de ruiter met het paard over het laagste punt in het midden van de hindernis springt. Dit kruisje nodigt het paard uit om recht over het midden te springen en helpt zowel paard als ruiter om de juiste lijn en balans te vinden. Als ruiter is het belangrijk om mee te bewegen in de verlichte zit en de hand ook mee naar voren te laten gaan. De ruiter blijft met beenhulpen het paard voor, tijdens en na het springen ondersteunen. Kijk als ruiter goed naar voren, over het midden van de hindernis en houd een gelijkmatig tempo, zodat het paard vertrouwen krijgt in de sprong.

6.3.4 Voerschep overzetten

Bij de oefening voerschep overzetten draait alles om balans, concentratie en rust van de ruiter. Het doel is om te laten zien dat de ruiter een extra taak kan uitvoeren zonder het evenwicht, controle of contact met het paard te verliezen. De oefening wordt beoordeeld op verschillende punten: de houding, balans, de controle, de rust en het vertrouwen die het geheel uitstraalt en hoe nauwkeurig de ruiter deze oefening uitvoert. Daarnaast wordt gekeken naar de samenwerking met het paard.

7. Opbouw springproeven

7.1 Niveau PS 30 t/m PS 80

De PS-proeven zijn bedoeld om ruiters op een veilige, plezierige en gestructureerde manier kennis te laten maken met het springen en zich daarin stap voor stap te ontwikkelen. Een PS-proef is geen proef met sprongen (zoals bij de vaardigheid), maar een echt parcours met meerdere hindernissen. Het uitgangspunt is steeds de harmonieuze samenwerking tussen ruiter en paard, waarbij vertrouwen, balans en rijplezier centraal staan.

Elk niveau bouwt voort op het vorige, waarbij de moeilijkheidsgraad geleidelijk toeneemt. Zo groeit de ruiter van het vinden van een rustig en vloeiend basisritme, naar het rijden met meer controle, balans, correcte stelling en verfijning in de juiste galop.

Er wordt steeds gekeken naar de manier waarop de ruiter het paard begeleidt: met rust, duidelijkheid en respect voor het welzijn van het paard. Niet alleen het resultaat telt, maar vooral de wijze van rijden en de harmonie in de uitvoering.

De belangrijkste focus in de parcoursen ligt op:

- een constant en passend tempo;
- het correct en recht aanrijden van de hindernissen;
- vloeiende en gebalanceerde wendingen;
- een stabiele, onafhankelijke zit;
- het voldoende vrijlaten van het paard op de sprong;
- verzorging en correcte presentatie.

Zo vormen de PS-proeven een duidelijke en positieve leerlijn, waarin ruiters met plezier kunnen groeien in vaardigheid, inzicht en samenwerking met hun paard.

Let op de volgende aandachtspunten per niveau:

7.1.1 PS 30

Op dit niveau staat een ontspannen en gecontroleerde kennismaking met een parcours springen centraal. De ruiter rijdt in galop een basis grondtempo en stuurt het paard rustig en recht op het midden van de hindernis aan. De lijnen en wendingen van deze hoogte zijn logisch en eenvoudig en moeten door de ruiter vloeiend gereden worden. De ruiter zit soepel en in balans, geeft het paard voldoende vrijheid op de sprong en gaat mee in de beweging. De ruiter heeft inzicht in juiste galop en kan dit corrigeren indien nodig. Het tonen van overzicht, correct halthouden richting jury en verzorging van ruiter en paard maken het geheel compleet.

7.1.2 PS 40

De ruiter toont gaandeweg meer stabiliteit en controle in een gelijkmatig tempo. Tevens heeft de ruiter zich meer ontwikkeld in correct aanrijden van de hindernissen. Dus meer bevestigd in recht op het midden van de hindernis rijden, met vloeiende en iets bewuster

gereden wendingen. De ruiter heeft meer ontwikkeld gevoel voor landen in juiste galop. De ruiter zit meer in balans, volgt de beweging van het paard en geeft voldoende mee op de sprong. De ruiter is meer van invloed bij de controle van het tempo en te rijden lijnen. Hierdoor ontstaat meer rust en regelmaat in het parcours. Ook hier tellen een correcte groet en verzorgde presentatie mee in de beoordeling

7.1.3 PS 50

Vanaf dit niveau wordt het rijden in de juiste galop met behoud van correct ritme nog meer de basis. De ruiter behoudt een vloeiend galopritme en rijdt het paard recht en steeds meer passend naar de hindernis. De wendingen vereisen meer overzicht en worden in balans en in de juiste galop gereden. De ruiter zit stabiel met een stil onderbeen en lage hak, en beweegt soepel mee over de sprong. Controle, ritme en een goede voorbereiding naar de hindernis worden steeds belangrijker, evenals een verzorgde uitvoering van begin tot eind.

7.1.4 PS 60

De ruiter rijdt met nog meer nauwkeurigheid en behoudt een constant galopritme door het gehele parcours. Hindernissen worden correct, recht en in balans aangereden, waarbij de juiste galop in de wendingen wordt behouden. De ruiter heeft oog voor juist toerijden en landen in juiste galop.

De zit is stabiel en onafhankelijk: stil onderbeen, lage hak en gecontroleerd bovenlichaam voor en boven de sprong. De ruiter ondersteunt het paard beter richting de sprong en toont meer overzicht en verfijning in de uitvoering.

7.1.5 PS 70

Op dit niveau komt meer precisie en afstemming tussen ruiter en paard naar voren. Het galopritme blijft vloeiend en de ruiter rijdt consequente lijnen met aandacht voor correcte stelling en buiging in de wendingen. Hindernissen worden passend en recht aangereden, met aandacht voor balans en voorbereiding. De ruiter zit stil en in evenwicht, volgt de beweging en geeft het paard voldoende vrijheid. De hulpen worden verfijnder en doelgerichter ingezet en hebben gewenst resultaat.

7.1.6 PS 80

De ruiter laat een harmonieuze en gecontroleerd gereden parcours zien waarin tempo, ritme en balans bevestigd zijn. De juiste galop wordt consequent behouden, ook in de wendingen met correcte stelling en buiging. Het paard wordt passend en nauwkeurig naar elke sprong gereden. De zit is stil, effectief en onafhankelijk, met subtiele maar duidelijke hulpen. Ruiter en paard vormen een geheel en tonen een vloeiende, verzorgde en doordachte uitvoering van het parcours.

8. Beoordelingscriteria springen

8.1 Beoordelingscriteria per niveau

8.1.1 PS 30

In de springproeven op niveau PS 30 ligt de nadruk op een correcte basis en een ontspannen kennismaking met het rijden van een parcours. De ruiter toont een basisbalans en in aanloop en boven de sprong toont de ruiter een correcte verlichte zit. De houding is ontspannen en stabiel, waarbij de ruiter soepel meebeweegt in de sprong en het paard niet hindert. Er is sprake van basiscontrole met een rustige, niet-storende hand en een stabiele beenligging die zorgt voor duidelijke aansturing. Het parcours wordt gereden in een gelijkmatig en vloeiend tempo. De ruiter laat zien overzicht te hebben: lijnen naar en van de hindernissen worden correct gereden en wendingen worden rustig en gecontroleerd uitgevoerd. Het paard wordt met duidelijkheid en rust naar de hindernis begeleid.

8.1.2 PS 40

Op niveau PS 40 wordt meer balans en stabiliteit in de verlichte zit verwacht. De ruiter volgt de beweging van het paard vóór, tijdens en na de sprong duidelijker en blijft beter in evenwicht bij de grotere sprongbeweging door de hogere hindernissen. Het tempo is beter beheerst en constanter. De ruiter is in staat het paard passender naar de hindernis te rijden, met meer invloed vanuit zit en been. Daarbij ook meer een juiste verbinding met de mond van het paard ontwikkeld. De lijnen worden nauwkeuriger gereden en de wendingen verlopen vloeiender, waarbij het ritme zoveel mogelijk behouden blijft. De samenwerking tussen ruiter en paard wordt zichtbaarder en harmonieuzer.

8.1.3 PS 50

Op niveau PS 50 verschuift de aandacht naar het rijden in de juiste galop en het verder ontwikkelen van balans en controle tussen de hindernissen.

De ruiter toont een stabiele, onafhankelijke zit in galop en bewaakt een gelijkmatig galopritme door het hele parcours. Er is duidelijk aandacht voor het rijden in de juiste galop. Wanneer de galop niet correct is, laat de ruiter zien deze tijdig en effectief te kunnen corrigeren.

In de wendingen tussen de hindernissen blijft het paard in balans. De ruiter rijdt bewust gekozen lijnen en bereidt iedere hindernis zorgvuldig voor. De controle vóór en na de sprong is zichtbaar verbeterd.

De verbinding in galop is stabiel en ondersteunend, zonder het paard te blokkeren.

8.1.4 PS 60

Op niveau PS 60 weegt naast de hoogte van de hindernissen vooral het correct aanrijden, springen en doorrijden zwaarder mee.

De ruiter stuurt het paard recht en in balans naar het midden van de hindernis. De lijnen worden moeilijker en vragen meer inzicht en nauwkeurigheid.

De juiste galop wordt consequent behouden, zowel in de aanrijdroute als in de wendingen vóór en na de sprong. De ruiter toont overzicht, bewaart balans in de wendingen en behoudt controle over tempo en richting.

Correcties zijn tijdig, doeltreffend en rustig uitgevoerd, waardoor het parcours vloeiend blijft verlopen.

8.1.5 PS 70

Op niveau PS 70 staan verfijning, harmonie en nauwkeurigheid centraal. Ruiter en paard functioneren zichtbaar als een team.

De ruiter toont een stille, onafhankelijke zit met verfijnde hulpen. De verbinding met de mond is correct en constant, waardoor de ruiter meer invloed heeft op balans, tempo en afzet.

De juiste galop vormt de basis van het gehele parcours. Zowel in de wendingen als vóór en na de hindernissen blijft het paard in balans en passend aan de hulpen.

Het paard wordt zorgvuldig en passend naar iedere sprong toegereiden. Lijnen zijn exact, wendingen vloeiend en het tempo is volledig onder controle.

8.1.6 PS 80

Op niveau PS 80 wordt maximale harmonie, bevestigde controle en subtiele invloed verwacht. De combinatie straalt eenheid uit.

De juiste galop is gedurende het hele parcours bevestigd en stabiel aanwezig. In de wendingen en in de aan- en uitrijdroute van iedere hindernis blijft het paard in balans en goed aan de hulpen.

De hulpen zijn subtiel, doeltreffend en nauwelijks zichtbaar. Tempo, lijn en afzet worden nauwkeurig voorbereid en uitgevoerd.

De ruiter toont volledig overzicht, rijdt vloeiende wendingen in de correcte galop en behoudt controle zonder spanning. Eventuele aanpassingen worden direct en verfijnd doorgevoerd, met behoud van harmonie.

8.2 Algemene beoordeling

8.2.1 Binnenkomen, halthouden en groeten

Ruiter en paard verschijnen verzorgd en representatief aan de start. Kleding is correct en netjes, het harnachement schoon en passend, en het paard goed verzorgd.

Beoordeeld wordt op:

- correcte en verzorgde rijkleding;
- schoon en goed passend harnachement;
- een nette presentatie bij het binnenkomen en groeten;
- algemene verzorging van het paard.

Binnenkomen en groeten

Bij het binnenkomen wordt verwacht dat de ruiter rustig binnenkomt en halthoudt richting de official. De ruiter zegt duidelijk de eigen naam en die van het paard/pony. Beide teugels (en eventuele zweep) worden in de linkerhand genomen, de rechterhand gaat langs het dijbeen voor een nette groet.

De algemene verzorging

De verzorging van paarden en pony's kan niet altijd volledig aan de ruiter worden toegerekend, maar de kleding en laarzen kunnen wel schoon en gepoetst zijn. Ook de uiterlijke correcte verzorging zoals het invlechten of vastbinden van lange haar in vlecht of knot, heeft de ruiter wel zelf in de hand.

Dit cijfer telt 1x.

8.2.2 Wijze van rijden tussen de hindernissen

Bij dit onderdeel ligt de focus op:

- een vloeiend grondtempo, waarbij het ritme rustig en constant blijft;
- het correct aanrijden van de hindernissen, recht op het midden;
- eenvoudige, vloeiende wendingen zonder haast.

Het doel is dat ruiter en paard samen een prettig ritme vinden en met vertrouwen richting de sprong rijden.

Beoordeeld wordt op:

- constant en passend tempo;
- gelijkmatig ritme;
- balans in de wendingen;
- licht en gelijkmatig contact met de mond;
- voldoende vrijheid bij de sprong.

Dit cijfer telt 5x.

8.2.3 Houding en zit, voor, tijdens en boven de sprong

Houding

Bij dit onderdeel ligt de focus dat de ruiter rijdt met een ontspannen, zelfverzekerde houding. Boven de sprong ontlast hij of zij de paardenrug door licht voorover te zitten, in balans boven het zwaartepunt van het paard. Het bovenlichaam beweegt soepel mee zonder spanning. Schouders zijn recht en ontspannen, het hoofd is opgericht en de blik is gericht in de rijrichting. Het onderbeen ligt stabiel en rustig tegen het paard, met lage hak en ontspannen knie. De beenhulpen worden op het juiste moment en met passende dosering gegeven. De handen worden stil en gelijkmatig gedragen, met een rechte lijn van elleboog naar paardenmond. Boven de sprong krijgt het paard voldoende vrijheid, met behoud van een zacht en elastisch contact.

Zit

De ruiter zit soepel en in balans, met voldoende aansluiting zonder te blokkeren. Voor, tijdens en na de sprong blijft de zit stabiel en onafhankelijk, waarbij de beweging van afzet, zweeffase en landing correct wordt gevolgd.

Juistheid van het tempo

De ruiter rijdt in een constant en passend tempo dat aansluit bij het niveau en de hindernishoogte. Het ritme blijft gelijkmatig, zowel op rechte lijnen als in wendingen.

Beoordeeld wordt op behoud van een vloeiend grondtempo, een constant galopritme tussen de hindernissen, tempoaanpassing passend bij de sprong en balans in de wendingen.

Contact met de mond van het paard

De ruiter onderhoudt een licht, elastisch en gelijkmatig contact met de paardenmond. Het paard wordt met vertrouwen voorwaarts gereden en blijft ontspannen.

Beoordeeld wordt op een gelijkmatige verbinding zonder trekken of loslaten, ontspanning van het paard in hals en mond, correcte verbinding passend bij het tempo en voldoende vrijheid bij de sprong.

Dit cijfer telt 4x.

9. Reglement

9.1 Algemeen

Wanneer de reglementaire bepalingen geen uitkomst bieden, handel dan altijd in de geest van de sport, waarbij fairplay en het welzijn van mens en dier centraal staan.

- Het welzijn van de paarden komt altijd eerst. Houd altijd rekening met zowel het fysieke als mentale welzijn van het paard in alles wat er gebeurt.
- Veiligheid is altijd het belangrijkste. Iedereen moet zich aan de veiligheidsmaatregelen en -richtlijnen houden, zowel voor zichzelf als voor het paard.
- Iedere ruiter is verantwoordelijk voor het eigen gedrag. Het is belangrijk om altijd professioneel en respectvol te blijven, zowel naar andere ruiters als naar de officials.
- De PD-, PVa- en PS-proeven worden beoordeeld door officials met een accreditatie van Plezier met Paarden.
- Een ruiter mag nooit beoordeeld worden door een bloed- en aanverwante official.

9.1.1 Belonen

Belonen is ten alle tijden toegestaan nadat de proef beëindigd wordt door te groeten. Hierbij worden de teugels altijd met minstens één hand vastgehouden.

9.2 Kledingvoorschriften

9.2.1 Veiligheidshoofddekseel

Iedereen die op een paard zit, moet een goedgekeurd veiligheidshoofddekseel dragen volgens de geldende wettelijke normen van Stichting Veilige Paardensport (SVP). Dit geldt ook tijdens het losrijden.

9.2.2 Wedstrijdenue

Een rij-jas (type colbert) met een overhemd, dressuurblouse of wedstrijdshirt en een witte of andere lichte kleur rijbroek. Het is ook toegestaan om in manegetenue te rijden: een effen sweater of bodywarmer (eventueel met logo) in combinatie met een overhemd of shirt met lange mouwen. De kleur van de rijbroek en bovenkleding is vrij bij een manegetenue.

Het overhemd, blouse of shirt moeten lange of korte mouwen hebben en voorzien zijn van een hoge boord of kol.

Bij warme weersomstandigheden kan de organisatie besluiten dat de rij-jas mag worden uitgelaten en dat er in zomertenue gereden kan worden. Dit zomertenue bestaat uit een blouse of shirt met korte of lange mouwen, waarbij het dragen van een bodywarmer ook toegestaan is. De overige kledingvoorschriften voor broek, bescherming en schoeisel blijft ten alle tijden van toepassing.

In het kader van veiligheid zijn grote oorbellen en ringen niet wenselijk. Bij lang haar wordt voorkeur gegeven aan een vlecht/staart, knot of haarnetje.

9.2.3 Handschoenen

Handschoenen zijn niet verplicht. Als je ervoor kiest om handschoenen te dragen, moeten ze licht van kleur zijn (bij voorkeur wit) voor een optimale beoordeling van de handhouding.

9.2.4 Schoeisel

Een paar rijlaarzen of jodphurlaarsjes, in combinatie met gelijk gekleurde gladleren of gladde kunstleren chaps (zonder franjes), is verplicht.

9.2.5 Beschermende kleding

Het is toegestaan om met een bodyprotector en/of airjacket te rijden tijdens de wedstrijd.

9.3 Paard

9.3.1 Optoming

In het kader van paard en welzijn is aandacht voor het volgende belangrijk:

- Het paard is voorzien van een goed passend, deugdelijk en goed onderhouden zadel, hoofdstel en bit (trens-optoming).
- Een bitloze optoming is toegestaan met toestemming van de manegehouder of organisatie.
- Beenbeschermers, oor- of neusnetje zijn toegestaan met toestemming van de manegehouder of organisatie.

9.3.2 Hulpmiddelen en -gebruik

Hulpteugels

Gebruik van hulpteugels wordt door de manegehouder of organisatie bepaald, passend voor de combinatie en op de juiste wijze afgesteld. Het gebruik van een martingaal, bijzetteugel, halsverlenger, thiedeman of anti-graasteugel is toegestaan zodat de ruiter de gelegenheid heeft om beter te concentreren op de ontwikkeling van de eigen rijvaardigheid en het paardenwelzijn niet in het geding komt.

Zweep

Zweeplengte wordt door de manegehouder of organisatie bepaald passend voor de combinatie en mits op juiste wijze gebruikt. Overmatig of verkeerd gebruik van zweep, teugels en/of sporen wordt bestraft met een waarschuwing. Bij de tweede waarschuwing volgt uitsluiting. Paardenwelzijn is heel belangrijk.

Sporen

Sporen zijn toegestaan met toestemming van de manegehouder of organisatie, passend voor de combinatie.

Ondersteunende materialen

Ondersteunende materialen zoals een instructieset, speciale teugels of beugels, mogen alleen gebruikt worden in overleg met de manegehouder of organisatie.

9.4 Dressuurproeven PD – Plezier met Dressuur

Nieuwe ruiters mogen instromen in de proeven op hun eigen niveau. De manegehouder of instructeur bepaalt op welk niveau wordt ingestroomd.

Gebruik onderstaande tabel om een ruiter vloeiend door te laten stromen naar de PD-proeven van Plezier met Paarden vanuit een eerdere ruiteropleiding zoals Brons, Zilver en/of Bixie&Friends.

Andere ruiteropleiding	Plezier met Paarden
Bixie&Friends	PD 1 en PD 2 <i>(totaal 8 proeven)</i>
Brons vanaf F3	PD 3 t/m PD 12 <i>(totaal 10 proeven)</i>
Zilver	PD 13 t/m PD 15 <i>(totaal 3 proeven)</i>
	PD 16 t/m PD 20 <i>(totaal 5 proeven)</i>

9.4.1 Protocol niveau 1

Hier wordt alleen gekeken naar de ruiter waarbij het plezier beleven aan paard en paardrijden voorop staat. De proeven zijn begeleid en kunnen individueel of in een groep(je) worden gereden. De plek waar de oefening wordt uitgeoefend is ondergeschikt aan de wijze van uitvoering.

De ruiter kan naar de volgende proef doorstromen als:

- er geen kruisjes/stempels/stickers in kolom 1 'Nog niet duidelijk gezien' staan;
- minstens 4 kruisjes/stempels/stickers in kolom 3 'Overtuigend/duidelijk gezien' staan
- bij 6 kruisjes/stempels/stickers in kolom 3 'Overtuigend/duidelijk gezien' is de ruiter een echte 'Plezier met Paarden Topper'!

9.4.2 Protocol vanaf niveau 2

Vanaf niveau 2 zijn het eerste proeven met cijfers. De onderdelen in de proeven vanaf niveau PD 2 worden beoordeeld op een schaal van 0 tot en met 10. Officials mogen daarbij halve punten geven. Dit betekent dat een oefening beoordeeld kan worden met een 6,5 of 7,5 in plaats van alleen hele cijfers.

0 = niet uitgevoerd

1 = zeer slecht

2 = slecht

3 = tamelijk slecht

4 = onvoldoende

5 = matig

6 = voldoende

7 = tamelijk goed

8 = goed

9 = zeer goed

10 = uitmuntend

Op het protocol staan meerdere kolommen waar een official het hele cijfer, halve cijfer, aftrekpunten en aantekeningen kan vermelden.

Vanaf niveau PD 2 komt men in aanmerking voor een promotiepunt bij het behalen van 210 protocolpunten of meer. Een ruiter kan maximaal 1 promotiepunt per proevendag behalen.

9.4.3 Promotie

Promoveren naar een volgend niveau kan indien volgende promotiepunten behaald zijn:

- Bij PD 1.1 t/m 1.4 is 1 promotiepunt per proef nodig om door te gaan naar het volgende niveau (dus 1 promotiepunt om van PD 1.1 naar PD 1.2 te gaan, etc.)
- Bij PD 2 zijn er minimaal 2 promotiepunten nodig om door te gaan naar het volgende niveau (dus 2 promotiepunten om van PD 2.1 naar PD 2.2 te gaan, etc.)
- Bij PD 3 en hoger zijn er minimaal 3 promotiepunten nodig om door te gaan naar het volgende niveau.
- Bij PD 12 en hoger zijn er minimaal 4 promotiepunten nodig om door te gaan naar het volgende niveau.
- Het maximaal te behalen promotiepunten per niveau wordt door de manegehouder of organisatie bepaald.
- Versnelde promotie naar een hoger niveau kan door de manegehouder of organisatie worden bepaald.

9.4.4 Diploma's en theorie-examen

Aan alle even proeven (PD 1.4, PD 2.4, PD 4, PD 6, PD 8, etc.) zijn theorie-examens en diploma's verbonden. De manegehouder of organisatie draagt zorg voor de diploma's zodat deze kunnen worden uitgereikt.

Het diploma wordt toegekend indien zowel de praktijk als de theorie voldoende zijn, met een maximum van 3 fouten in de theorietoets. Bij meer dan 3 fouten in de theorietoets, hoeft alleen de theorietoets op een volgend moment herhaald te worden. Indien de tweede poging wederom onvoldoende is, hoeft ook alleen de theorietoets opnieuw te worden gedaan.

9.5 Vaardigheidsproeven PVa – Plezier met Vaardigheid

Nieuwe ruiters mogen instromen in de proeven op hun eigen niveau. De manegehouder of instructeur bepaalt op welk niveau wordt ingestroomd.

Gebruik onderstaande tabel om een ruiter vloeiend door te laten stromen naar de PVa-proeven van Plezier met Paarden vanuit een eerdere ruiteropleiding zoals Brons.

Er is geen minimaal PD-niveau nodig om in te stromen bij de eerste PVA 1-proef. Vanaf PVa 2 en hoger wordt minimaal niveau PD 4 (met galop) geadviseerd om in te stromen.

Andere ruiteropleiding	Plezier met Paarden
Vaardigheid 1 Brons	PVa 1 en PVa 2
Vaardigheid 2 Brons	PVa 3
	PVa 4 en 5

9.5.1 Protocol PVa

De PVa-proeven worden beoordeeld met cijfers. De onderdelen worden beoordeeld op een schaal van 0 tot en met 10. Officials mogen daarbij halve punten geven. Dit betekent dat een oefening beoordeeld kan worden met een 6,5 of 7,5 in plaats van alleen hele cijfers.

0 = niet uitgevoerd
1 = zeer slecht
2 = slecht
3 = tamelijk slecht

4 = onvoldoende
5 = matig
6 = voldoende
7 = tamelijk goed

8 = goed
9 = zeer goed
10 = uitmuntend

Op het protocol staan meerdere kolommen waar een official het hele cijfer, halve cijfer, aftrekpunten en aantekeningen kan vermelden.

Een ruiter komt in aanmerking voor een promotiepunt bij het behalen van 180 protocolpunten of meer. Een ruiter kan maximaal 1 promotiepunt per proevendag behalen.

9.5.2 Promotie

Promoveren naar een volgend niveau kan indien er minimaal 3 promotiepunten behaald zijn.

- Het maximaal te behalen promotiepunten per niveau wordt door de manegehouder of organisatie bepaald.
- Versnelde promotie naar een hoger niveau kan door de manegehouder of organisatie worden bepaald.

9.5.3 Diploma's en theorie-examen

Aan alle even proeven (PVa 2 en PVa 4) zijn theorie-examens en diploma's verbonden. De manegehouder of organisatie draagt zorg voor de diploma's zodat deze kunnen worden uitgereikt.

Het diploma wordt toegekend indien zowel de praktijk als de theorie voldoende zijn, met een maximum van 3 fouten in de theorietoets. Bij meer dan 3 fouten in de theorietoets, wordt de theorietoets op een volgende proevendag herhaald. Indien de tweede poging wederom onvoldoende is, hoeft alleen de theorietoets opnieuw te worden gedaan.

9.6 Springproeven PS – Plezier met Springen

Nieuwe ruiters mogen instromen in de proeven op hun eigen niveau. De manegehouder of instructeur bepaalt op welk niveau wordt ingestroomd. De PS-niveaus zijn gelijk aan de S-niveaus van de ruiteropleiding Brons.

Een ruiter moet minimaal niveau PD 4 (met galop) beheersen om te starten met PS 30.

Andere ruiteropleiding	Plezier met Paarden
Springen Brons	PS 30 t/m PS 80 <i>(totaal 6 proeven)</i>

9.6.1 Protocol PS

De PS-proeven worden beoordeeld met cijfers. De onderdelen worden beoordeeld op een schaal van 0 tot en met 10. Officials mogen daarbij tienden punten geven. Dit betekent dat een oefening beoordeeld kan worden met een 6,7 of 7,3 in plaats van alleen hele cijfers.

0 = niet uitgevoerd	4 = onvoldoende	8 = goed
1 = zeer slecht	5 = matig	9 = zeer goed
2 = slecht	6 = voldoende	10 = uitmuntend
3 = tamelijk slecht	7 = tamelijk goed	

Op het protocol staan meerdere kolommen waar een official het hele cijfer, tiende cijfer, aftrekpunten en aantekeningen kan vermelden.

Een ruiter komt in aanmerking voor een promotiepunt bij het behalen van 60 protocolpunten of meer. Een ruiter kan maximaal 1 promotiepunt per proevendag behalen.

9.6.2 Promotie

Promoveren naar een volgend niveau kan indien er minimaal 3 promotiepunten behaald zijn.

- Het maximaal te behalen promotiepunten per niveau wordt door de manegehouder of organisatie bepaald.
- Versnelde promotie naar een hoger niveau kan door de manegehouder of organisatie worden bepaald.

9.6.3 Diploma's en theorie-examen

Aan alle even proeven (PS 40, PS 60 en PS 80) zijn theorie-examens en diploma's verbonden. De manegehouder of organisatie draagt zorg voor de diploma's zodat deze kunnen worden uitgereikt.

Het diploma wordt toegekend indien zowel de praktijk als de theorie voldoende zijn, met een maximum van 3 fouten in de theorietoets. Bij meer dan 3 fouten in de theorietoets, wordt de theorietoets op een volgende proevendag herhaald. Indien de tweede poging wederom onvoldoende is, hoeft alleen de theorietoets opnieuw te worden gedaan.

9.7 Onvoorziene zaken in de proef

9.7.1 Uitsluiting

Indien de veiligheid van ruiter en/of paard in het geding komt kan een official (na eventueel een eerste waarschuwing) besluiten de proef te laten beëindigen. Een onderbouwing hiervoor staat altijd op het protocol geschreven.

Overmatig of onjuist gebruik van zweep, teugels en/of sporen leidt tot een mondelinge waarschuwing. Na de eerste waarschuwing mag de proef worden hervat. Bij een tweede waarschuwing volgt uitsluiting van deelname. Het respect voor het paardenwelzijn is van groot belang en staat te allen tijde voorop.

9.7.2 Vergissingen

Vergissingen bij PD-proeven

Bij de PD-proeven levert elke vergissing in de proef 2 punten aftrek op. De official attendeert, indien nodig, de ruiter vriendelijk op de vergissing. De ruiter krijgt altijd de kans om het onderdeel opnieuw te rijden zodat het onderdeel alsnog beoordeeld kan worden. Er volgt geen uitsluiting, ongeacht het aantal vergissingen.

Het buiten de ring komen van ruiter en paard wordt als een vergissing beschouwd. Gang- en overgangsfouten worden niet als vergissing beschouwd, maar meegenomen in het cijfer.

Vergissingen PVa-proeven

Bij de PVa-proeven levert elke vergissing in de proef 2 punten aftrek op. De official attendeert, indien nodig, de ruiter vriendelijk op de vergissing. De ruiter krijgt altijd de kans

om na een vergissing het onderdeel opnieuw te rijden zodat het onderdeel alsnog beoordeeld kan worden. Er volgt geen uitsluiting, ongeacht het aantal vergissingen. Het buiten de ring komen van ruiter en paard wordt als een vergissing beschouwd. Gang- en overgangsfouten worden niet als vergissing beschouwd, maar meegenomen in het cijfer.

Vergissingen PS-proeven

Een vergissing (zoals het springen van een verkeerde hindernis, het afwerpen van een balk, het rijden van een volte of het starten voor de bel) in een PS-proef geeft 4 aftrekpunten. Deze aftrekpunten worden afgetrokken van het totale stijlcijfer.

Bij PS-proeven is het maximale aantal weigeringen 3, daarna is een ruiter uitgesloten voor het behalen van een promotiepunt. Het verdient aanbeveling dat de ruiter het parcours als oefening kan uitrijden

9.7.3 Valpartij

In het geval van een val van de ruiter of het paard, zal de ruiter de ring te voet moeten verlaten. De ruiter kan de proef/het parcours afronden, na overleg en goedkeuring door de manegehouder of organisatie op een later moment of op een ander paard.

Bij een herstart wordt de proef vervolgd vanaf het onderdeel waar de ruiter is gestopt door de val. De proef mag ook worden voortgezet op een ander paard. Bij dit onderdeel wordt bij een PD- of PVA-proef een -2 genoteerd en bij een PS-proef een -4. Ook na deze herstart blijft de ruiter in aanmerking komen voor prijzen.

9.7.4 Bloed bij het paard

Wanneer bloed zichtbaar is bij het paard, wordt de proef door de official gestopt en zullen ruiter en paard de ring verlaten. De ruiter kan de proef later vervolgen na overleg met de manegehouder of organisatie. Dit kan op hetzelfde paard of eventueel een ander paard. Indien op hetzelfde paard wordt verder gereden moet het bloeden gestopt zijn en het welzijn van het paard in orde zijn voor deelname. Dit moet ten alle tijden beoordeeld worden door de manegehouder of organisatie.

Bij een herstart wordt de proef vervolgd vanaf het onderdeel waar de proef is beëindigd door de official.

9.7.5 Onregelmatig of kreupel

Wanneer een paard onregelmatig of kreupel loopt in een proef, wordt in overleg met de manegehouder of organisatie een passende oplossing gezocht. Dierenwelzijn heeft altijd prioriteit. De ruiter kan de proef, op een ander paard, later vervolgen na overleg met de manegehouder of organisatie.

9.8 Uitslag en klassering

De uitslagen van ruiters die deelnemen aan de proevendagen worden verwerkt in hun (digitale) ruiterpaspoort van Plezier met Paarden.

9.8.1 Klassering en prijsuitreiking

Indien bij een proevendag een klassering wordt opgemaakt is de ruiter met het hoogste aantal punten de winnaar, de ruiter met het daaropvolgende hoogste aantal punten wordt tweede, etc.

Geadviseerd wordt om per 4 deelnemers een prijs uit te reiken. Een manegehouder of organisatie kan hiervan afwijken.

9.8.2 Ex aequo-uitslagen

Bij gelijk aantal punten op het protocol wordt gekeken naar een aantal overeenkomende onderdelen.

Bij de PD-proeven gaat het om de volgende punten:

- 26. Houding van de ruiter
- 27. Zit van de ruiter
- 31. Juistheid van de teugelhulpen
- 32. Juistheid van de beenhulpen

Bij de PVa-proeven gaat het om de volgende punten:

- 24. Houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
- 25. Zit van de ruiter (volgen van de beweging)
- 26. Handhouding en juistheid der teugelhulpen
- 27. Beenligging en juistheid der beenhulpen

Bij de PS-proeven gaat het om de volgende punten:

- De wijze van rijden tussen de hindernissen
- Houding en zit voor, tijdens en na de sprong

Indien na optellen van de cijfers bij deze onderdelen geen verschil ontstaat, worden de ruiters gelijk geplaatst en wordt de volgende plaatsing niet uitgereikt.

10. PD-proeven

In dit proevenboek staan de voorleesprotocollen van PD 1 t/m PD 20. De ruitersprotocollen zijn door de manegehouder of organisatie te downloaden via de website van de FNRS. Voor deelnemers aan Plezier met Paarden zijn de proeven ook te vinden in de Plezier met Paarden-app

Achterin dit proevenboek staat een afbeelding van een rijbaan en de bijbehorende letters. Ook is er een gelegenheid om aantekeningen te maken.

Plezier met Dressuur 1.1 (PD 1.1)

- ☐ Verklein de rijbaan met bijvoorbeeld balken om een langeerruimte te creëren (optioneel)
- ☐ De hele proef lichtrijden, goede been niet belangrijk
- ☐ Hulp toegestaan bij op- en afstijgen tijdens de proef
- ☐ Gehele proef op dezelfde hand/rijrichting, deze is naar keuze linksom of rechtsom

1. Breng het paard met begeleider naar het midden van de rijbaan/longeercirkel
2. Stijg op met opstapkruk of voetje van begeleider of hulp
Doe de beugels in en pak de teugels vast.
3. Overgaan in stap en laat het paard, minimaal 2 cirkels, goed doorstappen
4. Laat het paard stilstaan, ga staan in de beugels en ga weer zitten, daarna wegstappen
5. Neem de teugels in één hand en steek de andere hand omhoog, wissel daarna om en steek de andere hand omhoog
Pak daarna met beide handen de teugels weer vast
6. Laat paard stilstaan, doe voeten uit en weer in de beugels, stap daarna weg
7. Laat paard sneller stappen en breng weer terug naar normaal tempo
8. Overgaan in draf en lichtrijden, minimaal 2 cirkels
9. Beloon het paard
10. Overgaan in stap en het paard weer belonen
11. Laat het paard stil staan, stijg af en steek de beugels op (mag met hulp)
12. Neem het paard aan de hand mee en verlaat rijbaan/longeercirkel (mag met hulp)

Plezier met Dressuur 1.2 (PD 1.2)

- Naast X staan 2 pionnen 2 meter van elkaar, iets naast B-E lijn (optioneel)
- Tussen F-X liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Tussen X-M liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Bij meerdere ruiters flexibel omgaan met gevraagde plaats van oefening, de wijze van uitvoering is het meest belangrijk.

1.	Ruiter(s) stappen op linkerhand
2. Lange zijde F – B – M	Teugels in de linkerhand en rechterhand opsteken daarna, teugels in de rechterhand en linkerhand opsteken en teugels weer vastnemen.
3. Korte zijde M – C – H	Pony belonen
4. Lange zijde H – E – K	Teugels langer laten
5. Korte zijde K – A – F	Teugels op maat
6. F – X – M	Gebroken lijn
7. Korte zijde M – C – H	Stilstaan, dan even staan in beugels en weer gaan zitten
8.	Daarna wegstappen
9. Lange zijde H – E – K	Oefening stilstaan, voeten in en uit beugels
10.	Daarna wegstappen
11. A richting C	Sturen
12. Op lijn E – X – B	Stilstaan en daarna groeten <i>Bij meer ruiters: naast elkaar halthouden op lijn B – X – E en om beurten groeten</i>
13.	Daarna wegstappen en rijbaan verlaten

Plezier met Dressuur 1.3 (PD 1.3)

- Naast X staan 2 pionnen 2 meter van elkaar, iets naast B-E lijn (optioneel)
- Tussen F-X liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Tussen X-M liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Bij meerdere ruiters flexibel omgaan met gevraagde plaats van oefening, de wijze van uitvoering is het meest belangrijk.

1.	Ruiter(s) stappen op linkerhand
2. Lange zijde F – B – M	Sneller stappen
3. Lange zijde H – E – K	Teugel langer laten worden, pony belonen en teugel op maat maken
4. Lange zijde F – B – M	Teugels in de linkerhand en rechterhand opsteken daarna, teugels in de rechterhand en linkerhand opsteken en vervolgens teugels weer vastnemen.
5. Korte zijde M – C – H	Tijdens het stappen voeten uit en in de beugels doen
6. Lange zijde H – E – K	Stilstaan, dan even staan in beugels en weer gaan zitten
7.	Daarna wegstappen
8. F – X – M	Gebroken lijn
9. Tussen H – E	In draf overgaan, rijbaan 1x rond <i>Bij meer ruiters: om beurten laten aandraven en aansluiten bij groep</i>
10. Tussen H – E	In stap overgaan
11. A richting C	Wenden
12. Bij X	Stilstaan, daarna groeten <i>Bij meer ruiters: naast elkaar halthouden op lijn B – X – E en om beurten groeten</i>
13.	Wegstappen en rijbaan verlaten

Plezier met Dressuur 1.4 (PD 1.4)

- Naast X staan 2 pionnen 2 meter van elkaar, iets naast B-E lijn (optioneel)
- Tussen H-X liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Tussen X-K liggen 2 balken parallel met 2 meter tussenruimte (optioneel)
- Bij meerdere ruiters flexibel omgaan met gevraagde plaats van oefening, de wijze van uitvoering is het meest belangrijk.

1.	Ruiter(s) stappen op linkerhand
2. Lange zijde F – B – M	Sneller stappen
3. Korte zijde M – C – H	Tijdens het stappen voeten uit en in de beugels doen
4. Lange zijde H – X – K	Gebroken lijn
5. Tussen F – B	In draf overgaan, rijbaan 1x rond, daarbij <i>Bij meer ruiters: om beurten laten aandraven en aansluiten bij groep</i>
6. Tussen H – E – K	Teugels in de linkerhand en rechterhand opsteken, daarna teugels in de rechterhand en linkerhand opsteken en teugels weer vastnemen.
7. Tussen F – B	In stap overgaan
8. Tussen M – C – H	Teugels langer laten worden en teugels op maat maken
9. Tussen H – E	In draf overgaan <i>Bij meer ruiters: om beurten laten aandraven en aansluiten bij groep</i>
10. Tussen F – B – M	Pony in draf belonen
11. Lange zijde M – C – H	In stap overgaan
12. Tussen H – K	Enkele passen gaan staan in de beugel, daarbij is leunen op de hals toegestaan, daarna zachtjes gaan zitten.
13. Bij A	Afwenden richting C
14. Bij X	Stilstaan en groeten, daarna wegstappen en rijbaan verlaten <i>Bij meer ruiters: naast elkaar halthouden op lijn B – X – E en om beurten groeten</i>

Plezier met Dressuur 2.1 (PD 2.1)

Gehele proef lichtrijden (juiste been niet belangrijk)

Optioneel: pionnen in hoeken en op X als poortje

Optioneel: balken parallel M/H en X-F/K (2 meter)

1. A – F – B	Binnenkomen in stap op linkerhand
2. Tussen B – M	In draf overgaan
3. Tussen E – K	In stap overgaan
4. Bij A	Minimaal 2 tellen stilstaan
5.	Paard/pony belonen daarna,
6.	In stap overgaan
7. Tussen F – B	In draf overgaan
8. H – X – F	Van hand veranderen
9. Tussen A – K	In stap overgaan
10. Tussen K – E	Teugels langer laten worden
11. Tussen E – H	Teugels op maat maken
12. Tussen H – C	In draf overgaan
13. M – X – K	Van hand veranderen
14. Tussen F – B – M	In draf belonen
15. Tussen M – C – H	In stap overgaan
16. Bij E	Afwenden
17. Bij X	Minimaal 2 tellen stilstaan
18.	Paard/pony belonen
19.	Daarna, in stap overgaan
20. Bij B	Op de rechterhand overgaan
21. Bij A	Afwenden
22. Bij X	Stilstaan, daarna
23.	Groeten
24.	Voorwaarts in stap en de rijbaan verlaten
25.	Door de hoeken/om de pionnen
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 2.2 (PD 2.2)

Gehele proef lichtrijden (juiste been niet belangrijk)

1. A – K – E	Binnenkomen in stap op rechterhand
2. Tussen E – H	In draf overgaan
3. Tussen A – K	In stap overgaan
4. Bij E	Stilstaan
5.	Even staan in de beugels en daarna weer gaan zitten
6.	In stap overgaan
7. Tussen H – C	In draf overgaan
8. M – X – F	Gebroken lijn
9. K – X – M	Van hand veranderen
10. Tussen C – H	In stap overgaan
11. Tussen H – E	Teugels langer laten worden
12. Tussen E – K	Teugels op maat maken
13. Tussen K – A	In draf overgaan
14. Bij M	Afwenden
15. Bij H	Linkerhand
16. Tussen K – A	In stap overgaan
17. F – E	Van hand veranderen
18. Tussen E – H	In draf overgaan
19. Bij C	Paard/pony klopje op de hals geven
20. M – E	Van hand veranderen
21. Tussen E – K	In stap overgaan
22. Bij A	Afwenden
23. Bij X	Stilstaan
24.	Groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 2.3 (PD 2.3)

Gehele proef lichtrijden (juiste been alleen belangrijk daar waar in de proef gevraagd)

1. A – F – B	Binnenkomen in draf op linkerhand
2. H – X – F	Van hand veranderen
3. Tussen F – A	In stap overgaan
4. K – X – M	Van hand veranderen, daarbij
5.	Enkele passen sneller laten stappen
6. Tussen M – C	In draf overgaan
7. H – X – K	Gebroken lijn, daarbij op het juiste been lichtrijden
8. Bij B	Afwenden
9. Bij E	Rechterhand
10. Tussen E – H	In stap overgaan
11. Tussen H – C – M	Teugels langer laten worden
12. Tussen M – B	Teugels op maat maken
13. Tussen B – F	In draf overgaan
14. K – X – M	Van hand veranderen, daarbij
15.	Enkele passen sneller laten draven
16. Bij C	Afwenden
17. Bij X	Enkele passen stap daarna weer in draf
18. Bij A	Rechterhand
19. K – X – H	Gebroken lijn, daarbij op juiste been lichtrijden
20. M – E	Van hand veranderen
21. Tussen K – A	In stap overgaan
22. Bij A	Afwenden
23. Bij X	Stilstaan
24.	Groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 2.4 (PD 2.4)

Gehele proef lichtrijden (juiste been alleen belangrijk daar waar in de proef gevraagd)

1. A – K	Binnenkomen in draf op rechterhand
2. M – X – K	Van hand veranderen
3. F – X – M	Gebroken lijn, daarbij op het juiste been lichtrijden
4. H – X – F	Van hand veranderen, daarbij
5.	Enkele passen sneller laten draven
6. Bij A	Grote volte, daarbij op juiste been lichtrijden
7. Bij E	Afwenden
8. Bij B	Linkerhand
9. Tussen M – C – H	Teugels langer laten worden
10. Tussen H – E	Teugels op maat maken
11. Bij A	Grote volte, daarbij op juiste been lichtrijden
12. F – X – H	Van hand veranderen, daarbij
13.	Enkele passen sneller laten draven
14. Bij C	Afwenden en in stap overgaan
15. Bij X	Voeten enkele passen uit/in de beugels
16. Bij A	Rechterhand
17. Tussen A – K	In draf overgaan
18. Bij E	Afwenden
19. Bij B	Linkerhand
20. H – X – K	Gebroken lijn, daarbij op juiste been lichtrijden
21. Bij A	Afwenden
22. Na A	In stap overgaan
23. Bij X	Stil staan
24.	Groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 3 (PD 3)

Gehele proef lichtrijden, op juiste been bij meerdere onderdelen

Verkeerde galop niet beoordelen

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. C	Linkerhand, daarna op het juiste been lichtrijden
3. H – X – K	Gebroken lijn, daarbij op het juiste been lichtrijden
4. Bij A	Grote volte, daarbij op het juiste been lichtrijden
5. B	Afwenden, daarbij op het juiste been lichtrijden
6. E	Linkerhand, daarbij op het juiste been lichtrijden
7. Tussen K – A	In galop aanspringen
8.	Rijbaan 1x rond
9. Tussen K – A	In draf overgaan
10. F – X – H	Van hand veranderen daarbij tussen F – X in stap overgaan
11. Tussen X – H	In draf overgaan
12. Bij C	Grote volte, daarbij op het juiste been lichtrijden
13. Tussen F – A	In galop aanspringen
14.	Rijbaan 1x rond
15. Tussen F – A	In draf overgaan
16. Bij E	Afwenden en,
17. Bij B	Op de rechterhand
18. K – X – H	Gebroken lijn, daarbij op het juiste been lichtrijden
19. H – C – M	Teugels langer laten worden
20. Tussen M – B	Teugels op maat maken
21. Tussen B – F	In stap overgaan
22. Bij A	Afwenden
23. Bij X	Halthouden
24.	Groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 4 (PD 4)

Gehele proef lichtrijden op het juiste been

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Rechterhand
3. M – X – K	Van hand veranderen en enkele passen sneller laten draven
4. Bij A	Slangenvolte 3 bogen
5. Tussen C – H	In linkergalop aanspringen
6.	Rijbaan 1x rond
7. Tussen C – H	In draf overgaan
8. E – F	Van hand veranderen
9. Tussen A – K	In rechtergalop aanspringen
10.	Rijbaan 1x rond
11. Tussen A – K	In draf overgaan
12. Bij E	Grote volte
13. Bij C	Naar X wenden
14. Bij X	Naar K wenden
15. K – A – F	Teugels langer laten worden
16. Tussen F – B	Teugels op maat maken
17. Bij E	Grote volte
18. F – X – H	Van hand veranderen en enkele passen sneller laten draven
19. Tussen M – B	In stap overgaan
20. Tussen B – F	In draf overgaan
21. Bij A	Afwenden
22. Na A	In stap overgaan
23. Bij X	Halthouden
24.	Groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding van de ruiter
29.	Beenligging van de ruiter
30.	Juistheid van de teugelhulpen
31.	Juistheid van de beenhulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 5 (PD 5)

Gehele proef lichtrijden op het juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Linkerhand
3. H – X – K	Gebroken lijn, van X naar K doorzitten, daarna lichtrijden
4. Bij A	Slangenvolte 3 bogen, daarbij de laatste boog doorzitten en blijven doorzitten
5. Tussen C – H	Linkergalop aanspringen
6. Bij A	Grote volte
7. Tussen M – C	In draf overgaan
8. Tussen H – E	In stap overgaan
9. E – F	Van hand veranderen, daarbij
10.	Enkele passen de stap verruimen
11. Tussen F – A	In draf overgaan
12. K – X – H	Gebroken lijn, daarbij vanaf X doorzitten en blijven doorzitten
13. Tussen C – M	Rechtergalop aanspringen
14. Bij A	Grote volte
15. Tussen A – K	In draf overgaan
16. E – M	Van hand veranderen
17. M – C – H	Teugels langer laten worden
18. Tussen H – E	Teugels op maat maken
19. F – E	Van hand veranderen, daarbij
20.	Enkele passen in stap daarna weer aandraven
21. M – X – K	Van hand veranderen en enkele passen draf versnellen
22. Bij A	Afwenden
23. Na A	In stap overgaan
24. Bij X	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 6 (PD 6)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Rechterhand
3. M – F	Gebroken lijn 5 meter
4. Bij A	Slangenvolte 3 bogen, daarbij de middelste boog doorzitten
5. Bij C	Volte 15 meter, daarbij doorzitten
6. Tussen C – M	Rechtergalop aanspringen
7. Bij B	Grote volte
8. Tussen F – A	In draf overgaan
9. K – B	Van hand veranderen, daarbij vanaf B doorzitten en blijven doorzitten
10. Tussen M – C	Linkergalop aanspringen
11. Bij E	Grote volte
12. Tussen K – A	In draf overgaan
13. F – X – H	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
14. Bij H	In stap overgaan
15. Bij C	Halthouden, na 4 seconden voorwaarts stap
16. M – E	Van hand veranderen enkele passen stap verruimen
17. E – A	Wenden en daarbij in draf overgaan, bij A linkerhand
18. F – B – M	Teugels langer laten worden
19. Tussen M – C	Teugels op maat maken
20. Bij C	Volte 15 meter
21. H – X – F	Van hand veranderen daarbij enkele passen draf verruimen
22. Bij A	Afwenden
23. Na A	In stap overgaan
24. Bij X	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 7 (PD 7)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Linkerhand
3. E – F	Van hand veranderen, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
4. K – X – H	Gebroken lijn
5. H – C	Rechtergalop aanspringen
6. Bij B	Grote volte
7. Tussen A – K	In draf overgaan
8. E – M	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
9. Tussen M – C	Linkergalop aanspringen
10. Bij E	Grote volte
11. Tussen K – A	In draf overgaan
12. Bij A	Slangenvolte 3 bogen, daarbij de middelste boog doorzitten
13. Bij C	Grote volte, daarbij
14. C – X	Teugels langer laten worden
15. X – C	Teugels op maat maken
16. H – X – F	Van hand veranderen enkele passen draf verruimen
17. Voor E	In stap overgaan
18. E – M	Van hand veranderen enkele passen stap verruimen
19. Bij C	In draf overgaan
20. H – X – F	Van hand veranderen, daarbij
21. Bij X	Enkele passen stap, daarna aandraven en doorzitten en blijven doorzitten
22. Bij A	Afwenden
23. Na A	In stap overgaan
24. Bij X	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 8 (PD 8)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Rechterhand
3. M – X – F	Gebroken lijn, daarbij doorzitten
4. K – X – C	Wenden
5. Bij C	Linkerhand
6. Bij E	Door een S van hand veranderen, daarbij doorzitten
7. Bij A	Grote volte, daarbij
8. Tussen A – X	Teugels langer laten worden
9. Tussen X – A	Teugels op maat maken
10. K – B	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
11. Bij B	In linkergalop aanspringen
12. Bij C	Volte 15 meter
13. Tussen K – A	In draf overgaan
14. F – E	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
15. Bij E	In rechtergalop aanspringen
16. Bij C	Volte 15 meter
17. Tussen F – A	In draf overgaan, daarna doorzitten en blijven doorzitten
18. Bij E	Afwenden en in stap overgaan
19. Bij X	Halthouden, 4 seconden stilstaan, daarna
20.	Voorwaarts in stap
21. Bij B	Rechterhand en aandraven, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
22. Bij A	Afwenden
23. Na A	In stap overgaan
24. Bij X	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 9 (PD 9)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. Bij C	Linkerhand
3. E – X – B	Door een S van hand veranderen, daarbij doorzitten
4. F – D – M	Rechtsomkeert, vanaf M doorzitten
5. Bij C	Linkergalop aanspringen
6. Bij E	Grote volte
7. Tussen K – A	In draf overgaan
8. F – X – H	Van hand veranderen en enkele passen draf verruimen, bij H doorzitten
9. Bij C	Rechtergalop aanspringen
10. Bij B	Grote volte
11. Tussen F – A	In draf overgaan
12. K – E	In stap overgaan
13. Bij E	Halthouden, na 4 seconden voorwaarts in stap
14. Bij H	In draf overgaan
15. Bij C	Grote volte
16.	Op de grote volte, teugels langer laten worden en weer op maat maken
17. M – E	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
18. Tussen E – K	In stap overgaan
19. K – A – F	Stap verruimen
20. Bij B	In draf overgaan, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
21. M – G – F	Linksomkeert
22. Bij A	Afwenden
23. Na A	In stap overgaan
24. Bij X	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 10 (PD 10)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten
2. Bij C	Linkerhand
3. H – B	Van hand veranderen
4. F – D – B	Rechtsomkeert, bij B doorzitten en blijven doorzitten
5. Bij C	Afwenden
6. Tussen G – X	Overgang naar stap
7. Tussen X – D	Overgang naar draf, daarbij doorzitten, A rechterhand en blijven doorzitten
8. Bij H	In rechtergalop aanspringen
9. B – E – B	Grote volte daarbij
10. Tussen B – E	Enkele passen galop verruimen
11. Bij K	In draf overgaan
12. E – M	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
13. Bij M	In linkergalop aanspringen
14. E – B – E	Grote volte daarbij
15. E – B	Enkele passen galop verruimen
16. Tussen F – B	In draf overgaan
17. E – X – H	Linksomkeert
18. Bij C	Slangenvolte 3 bogen, daarbij doorzitten
19. E – B – E	Grote volte, daarbij
20.	Halstrekken en teugels op maat maken
21. M – F	Gebroken lijn 5 meter, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
22. Bij A	Afwenden
23. Bij X	In stap overgaan
24. Bij G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met mond paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit/inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van de ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 11 (PD 11)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten
2. Bij C	Rechterhand en blijven doorzitten
3. Bij B	Door een S van hand veranderen, daarna lichtrijden
4. Bij A	Volte 15 meter daarbij halstrekken en teugels op maat maken
5. F – M	Gebroken lijn 5 meter, daarbij doorzitten
6. Bij M	In linkergalop aanspringen
7. E – B – E	Grote volte daarbij tussen E – B galop verruimen
8. Bij E	In draf overgaan
9. Bij A	Afwenden, daarbij doorzitten, tussen D – X volte 10 meter links en blijven doorzitten
10. Tussen X – G	Volte 10 meter rechts
11. Bij C	Rechterhand en voor M in rechtergalop aanspringen
12. B – E – B	Grote volte daarbij tussen B – E galop verruimen
13. Bij A	In draf overgaan
14. K – X – M	Van hand veranderen, daarbij
15.	Draf verruimen
16. Bij C	Doorzitten
17. Bij E	Afwenden en stap overgaan
18. Bij X	4 seconden halthouden, daarna voorwaarts stap
19. Bij B	Linkerhand, daarna tot C stap verruimen
20. Tussen C – H	In draf overgaan, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
21. H – K	Gebroken lijn 5 meter
22. Bij A	Afwenden
23. Bij X	In stap overgaan
24. Bij G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Contact met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit en inwerking van de hulpen
32.	Juistheid van het tempo
33.	Algemene indruk
34.	Verzorging van der ruiter
35.	Verzorging van paard/pony

Plezier met Dressuur 12 (PD 12)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten, C op de linkerhand, daarna lichtrijden
2. H – B	Van hand veranderen
3. F – D – B	Rechtsomkeert, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
4. M – G – B	Linksomkeert
5. B – E	Halve grote volte, voor E in rechtergalop aanspringen
6. E	Volte 15 meter, daarna hoefslag volgen
7. M – B – F	Galop enkele sprongen verruimen
8. Tussen K – E	In draf overgaan
9. C – X – K	Wenden
10. K – A – F – B	Halsstrekken en teugels op maat maken, voor B doorzitten
11. B – E	Halve grote volte, voor E in linkergalop aanspringen daarna,
12. E	Volte 15 meter, daarna hoefslag volgen
13. F – B – M	Galop enkele sprongen verruimen
14. Tussen H – E	In draf overgaan
15. K	Afwenden en stap overgaan
16. D	4 seconden halthouden, daarna voorwaarts stap
17. F	Linkerhand en aandraven, daarbij doorzitten
18. B	Door een S van hand veranderen, daarna lichtrijden
19. M – X – K	Van hand veranderen daarbij tussen M – X overgang naar stap
20. X – K	In draf overgaan
21. F – X	Wenden
22. X – G	Wenden
23. Na X	In stap overgaan
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit en inwerking van de hulpen
32.	Juiste basis van stelling en buiging
33.	Juistheid van het tempo
34.	Algemene indruk
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 13 (PD 13)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten, C rechterhand en blijven doorzitten
2. B – X – M	Rechtsomkeert, bij M lichtrijden
3. H – X – F	Van hand veranderen en draf verruimen, bij F doorzitten
4. A	Afwenden en vanaf D enkele passen zijwaarts richting H, korte zijde C rechterhand
5. M – X – K	Van hand veranderen en halsstrekken, daarbij lichtrijden, vanaf K doorzitten
6. A	Afwenden en vanaf D enkele passen zijwaarts richting M, korte zijde C linkerhand
7. E – X	Afwenden en naar stap, op X halthouden, 4 seconden stilstaan
8. X – B	Voorwaarts in draf, daarbij doorzitten, B rechterhand
9. A	In stap overgaan
K – B	Van hand veranderen en stap verruimen
10. B	In draf overgaan
11. H – X – F	Van hand veranderen en daarbij paard de hals laten strekken, voor F teugels weer op maat en vanaf F doorzitten
12. K	Galop rechts aanspringen
13. M – B	Galop verruimen
14. A – X – A	Grote volte, daarbij,
15. X	In draf overgaan
16. K – B	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
17. M	Galop links aanspringen
18. H – E	Galop verruimen
19. A – X – A	Grote volte daarbij
20. X	In draf overgaan
21. A	Slangenvolte 4 bogen, daarbij doorzitten
22. B – X	Halve volte 10 meter
23. Na X	In stap overgaan
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit en inwerking van de hulpen
32.	Juiste basis voor stelling en buiging
33.	Juistheid van het tempo
34.	Algemene indruk
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 14 (PD 14)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten, C Linkerhand en lichtrijden
2. H – X – F	Van hand veranderen en draf verruimen, bij F doorzitten
3. A	Afwenden en vanaf D enkele passen zijwaarts voor rechterbeen richting H, korte zijde C op rechterhand
4. B – X	Wenden en X volte 10 meter rechts daarna,
5. X	Volte 10 meter links, Bij E linkerhand
6. A	Afwenden en vanaf D enkele passen zijwaarts voor linkerbeen richting M, korte zijde C op linkerhand en lichtrijden
7. C	Volte 15 meter daarbij hals strekken en voor C teugels weer op maat maken
8. H – B	Van hand veranderen, daarbij doorzitten
9. B	Galop rechts aanspringen
10. A – X – A	Grote volte daarbij van A – X de galop verruimen
11. K – B	Van hand veranderen daarbij voor B in draf overgaan, vanaf B doorzitten
12. M	Galop links aanspringen
13. C – X – C	Grote volte daarbij van C – X de galop verruimen
14. H – B	Van hand veranderen daarbij voor B in draf overgaan
15. A – X – M	Wenden, daarbij doorzitten
16. C	In stap overgaan
17. H – B	Van hand veranderen in middenstap
18. B – A	Wenden
19. K	In draf overgaan, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
20. E	Door een S van hand veranderen
21. H – X – F	Van hand veranderen in middendraf, daarbij lichtrijden
22. K – X – G	Wenden
23. Na X	In stap overgaan
24. G	Halhouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit en inwerking van de hulpen
32.	Juiste basis voor stelling en buiging
33.	Juistheid van het tempo
34.	Algemene indruk
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 15 (PD 15)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf, daarbij doorzitten, C Rechterhand en blijven doorzitten
2. M – G – H	Door een S van hand veranderen
3. E – X	Afwenden en bij X halthouden, 4 seconden stilstaan, daarna
4. X – B	Voorwaarts in draf en bij B rechterhand
5. K – X – M	Van hand veranderen in middendraf, bij M doorzitten
6. Bij C	Galop links aanspringen
7. H – E – K	Galop verruimen
8. A – X	Halve grote volte links daarbij op bij X in draf overgaan, gevolgd door
9. X – C	Halve grote volte rechts, daarbij doorzitten
10. Bij C	Galop rechts aanspringen
11. M – B – F	Galop verruimen
12. A – X	Halve grote volte rechts daarbij op X in draf overgaan, gevolgd door
13. X – C	Halve grote volte links
14. H – X – F	Van hand veranderen in middendraf, bij F doorzitten
15. Bij A	Afwenden en vanaf D 5 meter wijken voor het rechterbeen richting H, korte zijde C op rechterhand
16. M – E	Van hand veranderen, daarbij lichtrijden
17. Bij A	Afwenden en vanaf D 5 meter wijken voor het linkerbeen richting M, korte zijde C op linkerhand en in stap overgaan
18. H – B	Van hand veranderen enkele passen stap uitstrekken
19. Bij B	In draf overgaan
20. Bij A	Volte 15 meter, daarbij hals laten strekken, voor A teugels weer op maat maken
21. K – X	Wenden, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
22. X – G	Wenden
23. Na X	In stap overgaan
24. Bij G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Activiteit en inwerking van de hulpen
32.	Juiste basis voor stelling en buiging
33.	Juistheid van het tempo
34.	Algemene indruk
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 16 (PD 16)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in draf
2. C	Linkerhand en doorzitten en blijven doorzitten
3. E – X – H	Linksomkeert
4. H – G – E	Rechtsomkeert
5. A	Afwenden 5 meter wijken voor het linkerbeen, daarna rechtuit Op korte zijde C linkerhand en lichtrijden
6. H – X – F	Van hand veranderen in middendraf, bij F doorzitten
7. A	Afwenden 5 meter wijken voor het rechterbeen, daarna rechtuit Op korte zijde C rechterhand en blijven doorzitten
8. Tussen C – M	Galop rechts aanspringen
9. A – X – A	Grote volte daarbij van A – X middengalop
10. K – H	Gebroken lijn 3-5 meter
11. C	In draf overgaan
12. M – X – K	Van hand veranderen daarbij hals laten strekken, voor K teugels op maat
13. A	Galop links aanspringen
14. F – M	Gebroken lijn 3-5 meter
15. C – X – C	Grote volte daarbij van C – X middengalop
16. C	In draf overgaan en doorzitten
17. H – X – F	Van hand veranderen, tussen H – X in stap overgaan
18. X – F	Enkele passen stap uitstrekken
19. A	In draf overgaan en doorzitten en blijven doorzitten
20. K	Door S van hand veranderen
21. B – E	Halve grote volte
22. F – X – G	Wenden
23. Na X	In stap overgaan
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Impuls en activiteit
32.	Juiste stelling en buiging
33.	Inwerking en reactie op de hulpen
34.	Rijvaardigheid en harmonie
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 17 (PD 17)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij doorzitten wordt gevraagd

1. A – C	Binnenkomen in arbeidsdraf, C rechterhand
2. M – A	Wenden daarbij enkele passen middendraf, A rechterhand en doorzitten en blijven doorzitten
3. K – B	Van hand veranderen
4. B	Galop links aanspringen
5. C	Slangenvolte 3 bogen
6. Op A – C	Eerste keer AC-lijn in draf overgaan en doorzitten
7. Op A – C	Tweede keer AC-lijn in linker galop aanspringen
8. F – E	Van hand veranderen en bij E in draf overgaan
9. H – M	Wenden, voor G overgang naar stap
10. G	Halthouden 4 seconden, daarna voorwaarts stap, M rechterhand
11. B – K	Van hand veranderen in uitgestrekte stap
12. K	In draf overgaan, daarbij doorzitten en blijven doorzitten
13. F – E	Van hand veranderen
14. E	Galop rechts aanspringen
15. C	Slangenvolte met 3 bogen
16. Op A – C	Eerste keer AC-lijn in draf overgaan en doorzitten
17. Op A – C	Tweede keer AC-lijn in rechter galop aanspringen
18. K – B	Van hand veranderen en bij B in draf overgaan
19. H – B	Van hand veranderen in middendraf, B doorzitten en blijven doorzitten
20. 5 meter na A afwenden	Enkele passen wijken voor het linkerbeen richting M, daarna rechthoek op korte zijde linkerhand
21. E	Volte 15 meter, daarbij lichtrijden en de hals laten strekken, voor E teugels op maat en daarna doorzitten
22. 5 meter na A afwenden	Enkele passen wijken voor het rechterbeen richting H, daarna rechthoek op korte zijde rechterhand
23. B – X	Halve volte 10 meter, na X in stap
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Impuls en activiteit
32.	Juiste stelling en buiging
33.	Inwerking en reactie op de hulpen
34.	Rijvaardigheid en harmonie
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 18 (PD 18)

Gehele proef doorzitten, tenzij lichtrijden wordt gevraagd

*Alternatief: enkele passen achterwaarts (beslissing door ruitersportcentrum)

1. A – C	Binnenkomen in draf, C rechterhand
2. M – A	Wenden in middendraf, daarbij lichtrijden
3. K – E	Schoudervoor
4. E	Door een S van hand veranderen
5. B – M	Schoudervoor
6. H – B	Van hand veranderen
7.	Daarbij 'schijnovergang' naar stap, na enkele passen verder draven
8. 5 meter na A afwenden	5 meter wijken voor het linkerbeen richting M, daarna rechthout op korte zijde linkerhand
9. Voor H	In stap overgaan
10. H – M	Wenden, halthouden op G
11. G	4 seconden stilstaan *
12. G – M	Voorwaarts stap, M rechterhand
13. B – K	Van hand veranderen daarbij uitgestrekte stap, tussen K – A in draf
14. 5 meter na A afwenden	5 meter wijken voor het rechterbeen richting H, daarna rechthout op korte zijde rechterhand
15. M	Galop rechts aanspringen
16. B – F – A	Middengalop
17. K – H	Gebroken lijn 5 meter
18. M – X – K	Van hand veranderen, X in draf overgaan
19. K	Galop links aanspringen
20. F – M	Gebroken lijn 5 meter
21. C – H – E	Middengalop
22. F – X – H	Van hand veranderen, X in draf overgaan
23. B	Volte 15 meter daarbij hals laten strekken, daarbij lichtrijden. Voor B teugels op maat
24. A – X – G	Afwenden, X in stap, G halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Impuls en activiteit
32.	Juiste stelling en buiging
33.	Inwerking en reactie op de hulpen
34.	Rijvaardigheid en harmonie
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 19 (PD 19)

Gehele proef doorzitten, tenzij lichtrijden wordt gevraagd

*Alternatief: 2-3 passen achterwaarts (beslissing door ruitersportcentrum)

1. A – C	Binnenkomen in draf, C rechterhand
2. M – X – K	Van hand veranderen in middendraf, daarbij lichtrijden
3. F – B	Schoudervoor
4. B – H	Van hand veranderen en 'schijfvergang' naar stap, na enkele passen verder draven
5. C	Afwenden, tussen G – X volte 10 meter links
6. D	Tussen X – D volte 10 meter rechts, A rechterhand
7. K – E	Schoudervoor
8. E – M	Van hand veranderen en 'schijfvergang' naar stap
9. C	Overgang naar stap
10. H – G – M	Wenden, halthouden op G
11. G	4 seconden stilstaan*, daarna voorwaarts stap, M rechterhand
12. B – A	Wenden in uitgestrekte stap
13. A	In draf overgaan
14. Tussen K – E	Galop rechts aanspringen
15. E – B	Halve grote volte in middengalop
16. K – X – C	Wenden
17. C	Rechterhand en in draf overgaan
18. M – X – K	Van hand veranderen hals laten strekken, daarbij lichtrijden, voor K teugels op maat
19. Tussen F – B	Galop links aanspringen
20. B – E	Halve grote volte in middengalop
21. F – X – C	Wenden
22. C	Linkerhand en in draf overgaan
23. E	Halve volte 10 meter, na X overgang naar stap
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Impuls en activiteit
32.	Juiste stelling en buiging
33.	Inwerking en reactie op de hulpen
34.	Rijvaardigheid en harmonie
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

Plezier met Dressuur 20 (PD 20)

Gehele proef doorzitten, tenzij lichtrijden wordt gevraagd

*Alternatief: 2-3 passen achterwaarts (beslissing door ruitersportcentrum)

1. A – C	Binnenkomen in draf, C linkerhand
2. H – B	Van hand veranderen in middendraf, daarbij lichtrijden
3. K – E	Enkele passen schouderbinnenwaarts
4. E	Door een S van hand veranderen
5. B – M	Enkele passen schouderbinnenwaarts, C overgang stap
6. H – X – K	Gebroken lijn, H – X uitgestrekte stap
7. X – K	In draf overgaan
8. A – M	Wenden en 'schijnovergang' naar stap, na enkele passen verder draven
9. H – B	Van hand veranderen op AC-lijn in galop rechts aanspringen
10. B – F – A	Middengalop
11. K – H	Gebroken lijn 5 meter
12. C – A	Slangenvolte met 3 bogen. Op middenlijn door enkele drafpassen van galop wisselen
13. K	Overgang naar draf
14. E	Volte 15 meter halsstrekken, daarbij lichtrijden. Voor E teugels op maat
15. M – E	Van hand veranderen en op AC-lijn in galop links aanspringen
16. E – K – A	Middengalop
17. F – M	Gebroken lijn 5 meter
18. C – A	Slangenvolte met 3 bogen. Op middenlijn door enkele drafpassen van galop wisselen
19. F	Overgang draf, voor B in stap
20. B	Afwenden, X halthouden
21. X	4 seconden stilstaan*, voorwaarts in stap
22. E	Linkerhand en in draf overgaan
23. A	Afwenden, X overgang naar stap
24. G	Halthouden en groeten
25.	Voorwaarts in stap (rijbaan verlaten)
26.	De houding van de ruiter
27.	De zit van de ruiter (volgen van de beweging)
28.	Handhouding en teugelhulpen van de ruiter
29.	Verbinding met de mond van het paard/pony
30.	Beenligging en beenhulpen van de ruiter
31.	Impuls en activiteit
32.	Juiste stelling en buiging
33.	Inwerking en reactie op de hulpen
34.	Rijvaardigheid en harmonie
35.	Verzorging van paard/pony en ruiter

11. PVa-proeven

In dit proevenboek staan de voorleesprotocollen van PVa 1 t/m PVa 5. De ruiterprotocollen zijn door de manegehouder of organisatie te downloaden via de website van de FNRS.

Voor deelnemers aan Plezier met Paarden zijn de proeven ook te vinden in de Plezier met Paarden-app

Na de PVa-proeven staan afbeeldingen van de rijbaan met de bijbehorende letters en plattegronden van de parcoursen. Ook is er een gelegenheid om aantekeningen te maken.

Plezier met Vaardigheid 1 (PVa 1)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij anders wordt gevraagd

1. A – F – B	Binnenkomen in draf op linkerhand
2. H – E – K	Lange zijde verlichte zit
3. Na A	Afwenden en slalommen door de pionnen. Eerste pilon links beginnen, aan het einde korte zijde linkerhand
4. Tussen H – E	In stap overgaan
5. Tussen E – K	In draf overgaan
6. F – E	Van hand veranderen, daarbij verlichte zit en daarna verlichte zit blijven
7. M – B – F	In verlichte zit het paard belonen op de hals om beurten met zowel linker- als rechterhand. Na F lichtrijden.
8. A	Afwenden
9. Voor X	In stap overgaan
10.	Tussen de staanders stilstaan, voerschip overzetten van de ene naar de andere staander
11.	Daarna voorwaarts in stap overgaan
12. C	Linkerhand en aandraven
13. E	Afwenden
14. B	Rechterhand
15. K – X – H	Gebroken lijn, daarbij tussen K – X tussen de balken door
16. Tussen X – H	Over de balken in verlichte zit
17. B – K	Van hand veranderen
18. A – X – H	Wenden, X – H over de balken daarbij verlichte zit
19. C – X – K	Wenden, X – K tussen balken door draven
20. A	Afwenden
21. Voor X	In stap overgaan
22. Na X	Halthouden en groeten
23.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
24.	De houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
25.	De zit van de van ruiter (volgen van de beweging)
26.	Handhouding en juistheid der teugelhulpen
27.	Beenligging en juistheid der beenhulpen
28.	Juistheid van het tempo
29.	Algemene indruk
30.	Verzorging van ruiter en paard

Plezier met Vaardigheid 2 (PVa 2)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij anders wordt gevraagd

1. A – F	Binnenkomen in draf op linkerhand
2. H – X – K	Gebroken lijn daarbij tussen H – X in verlichte zit over de balken
3. A	Afwenden en voor X in stap overgaan
4.	Tussen de staanders halthouden en voerschep overzetten van de ene naar de andere stander. Daarna voorwaarts in stap.
5. C	Bij C rechterhand en aandraven
6. M – X – K	Van hand veranderen daarbij verlichte zit en het paard belonen op de hals om beurten met zowel linker- als rechterhand. Na K lichtrijden.
7. Na A	Afwenden en slalommen door de pilonen. Eerste pilon links beginnen, aan het einde korte zijde linkerhand.
8. Tussen C – H	In linker galop aanspringen
9. K – A – F	Korte zijde enkele sprongen verlichte zit
10. Tussen C – H	In draf overgaan
11. E – A	Wenden en kruisje springen, daarbij verlichte zit
12. F – X – H	Van hand veranderen daarbij verlicht zitten en over balken draven. Na H lichtrijden.
13. B	Afwenden, voor X in stap overgaan
14. E	Rechterhand en aandraven
15. Tussen C – M	In rechter galop aanspringen
16. F – A – K	Korte zijde enkele sprongen verlichte zit
17. Tussen C – M	In draf overgaan
18. A – E	Wenden en kruisje springen, daarbij verlichte zit
19. H	Afwenden en over balk in verlichte zit
20. M	Rechterhand
21. A	Afwenden en stap
22. Bij X	Halthouden en groeten
23.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
24.	De houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
25.	De zit van de van ruiter (volgen van de beweging)
26.	Handhouding en juistheid der teugelhulpen
27.	Beenligging en juistheid der beenhulpen
28.	Juistheid van het tempo
29.	Algemene indruk
30.	Verzorging van ruiter en paard

Plezier met Vaardigheid 3 (PVa 3)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij anders wordt gevraagd

1. A – K	Binnenkomen in draf op rechterhand
2. Na C	Afwenden, verlichte zit en slommen door de pilonnen. Eerste pilon links beginnen, aan het einde korte zijde rechterhand
3. K – X – M	Van hand veranderen, daarbij verlichte zit en het paard belonen om beurten met zowel linker- als rechterhand. Na M lichtrijden
4. C	Afwenden en in stap overgaan
5.	Bij de staanders halthouden en voerschep overzetten van de ene naar de andere staander, daarna voorwaarts in stap
6. X – F	Wenden en na X in draf overgaan
7. A – E	Wenden en kruisje springen, daarbij verlichte zit
8. Tussen H – C	In rechtergalop aanspringen
9. B – E	Halve grote volte daarbij enkele galop sprongen verlichte zit
10. Voor H	Wenden en balk springen, daarbij verlichte zit
11. Bij M	Hoefslag rechts volgen
12. Tussen F – A	In draf overgaan
13. K – B	Van hand veranderen
14. Tussen M – C	In linkergalop aanspringen
15. E – B	Halve grote volte daarbij enkele galop sprongen verlichte zit
16. Voor M	Wenden en balk springen, daarbij verlichte zit
17. Bij H	Hoefslag links volgen
18. Tussen K – A	In draf overgaan
19. B – E	Halve grote volte
20. E – A	Wenden en kruisje springen, daarbij verlichte zit
21. F – X – G	Wenden, na X in stap overgaan
22. Bij G	Halthouden en groeten
23.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
24.	De houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
25.	De zit van de van ruiter (volgen van de beweging)
26.	Handhouding en juistheid der teugelhulpen
27.	Beenligging en juistheid der beenhulpen
28.	Juistheid van het tempo
29.	Algemene indruk
30.	Verzorging van ruiter en paard

Plezier met Vaardigheid 4 (PVa 4)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij anders wordt gevraagd

Vlak voor of na sprong is galop mogelijk

1. A – K	Binnenkomen in draf op rechterhand
2. M – B – F	Lange zijde verlichte zit en enkele passen teugels in één hand om beurten met de linker- en rechterhand op de rug
3. Tussen K – E	Wenden richting hindernis 3
4.	Hindernis 3 springen, daarbij verlichte zit. Hoefslag links volgen
5. Tussen H – E	Wenden richting hindernis 2
6.	Hindernis 2 springen, daarbij verlichte zit. Hoefslag rechts volgen
7. Tussen H – C	Rechtergalop aanspringen
8. M – B – F	Lange zijde verlichte zit tot F
9. A – X	Halve grote volte
10. Bij X	Rechtuit en overgang naar draf, B rechterhand
11. Tussen F – A	In stap overgaan
12. Tussen A – K	In draf overgaan
13. Tussen M – B	Wenden richting hindernis 1
14.	Hindernis 1 springen, daarbij verlichte zit. Hoefslag links volgen
15. Tussen A – F	Linkergalop aanspringen
16. F – B – M	Lange zijde verlichte zit tot M
17. C – X	Halve grote volte
18. Bij X	Rechtuit en overgang naar draf, B linkerhand
19. Tussen C – H	Wenden richting hindernis 4
20.	Hindernis 4 springen, daarbij verlichte zit. Hoefslag rechts volgen
21. K – X – G	Wenden en bij X in stap overgaan
22. G	Halhouden en groeten
23.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
24.	De houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
25.	De zit van de van ruiter (volgen van de beweging)
26.	Handhouding en juistheid der teugelhulpen
27.	Beenligging en juistheid der beenhulpen
28.	Juistheid van het tempo
29.	Algemene indruk
30.	Verzorging van ruiter en paard

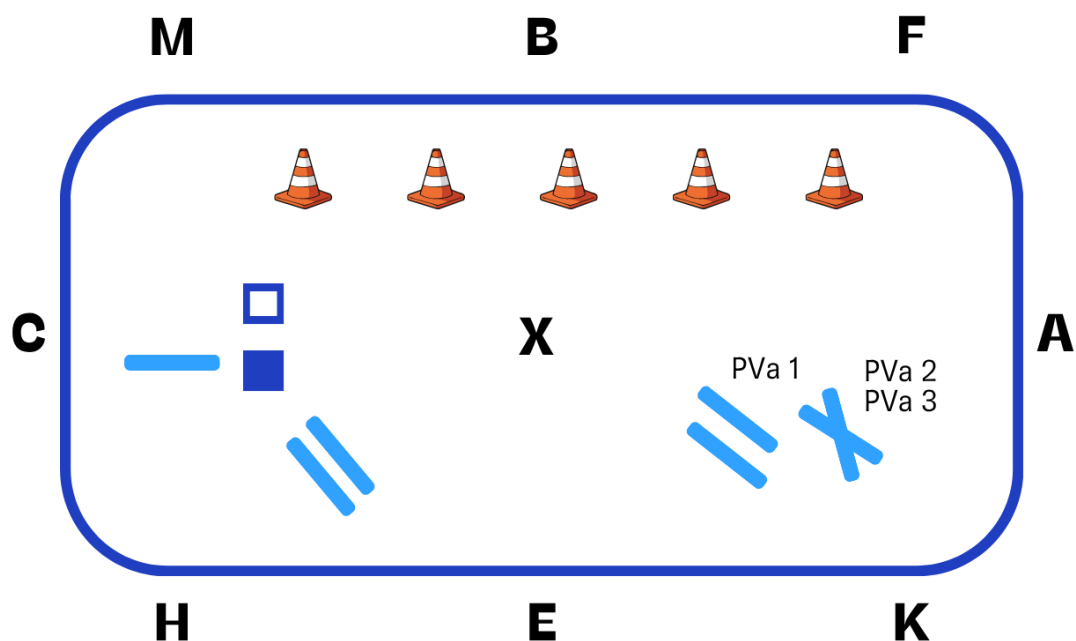
Plezier met Vaardigheid 5 (PVa 5)

Gehele proef lichtrijden op juiste been, tenzij anders wordt gevraagd

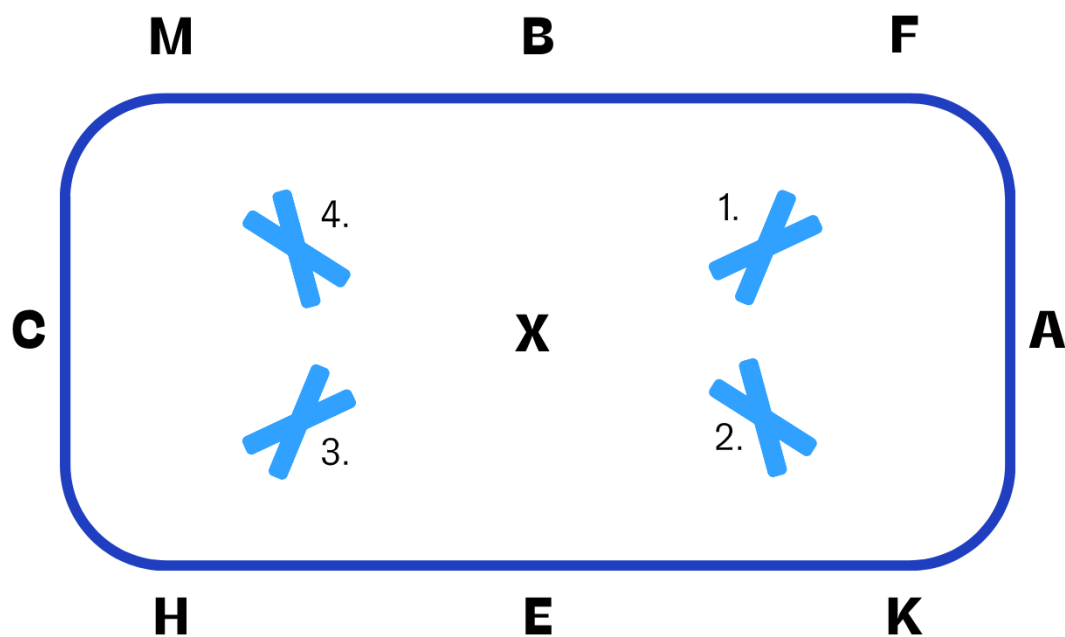
Vlak voor of na sprong is galop mogelijk

1. A – F	Binnenkomen in draf op linkerhand
2. C – X – K	Wenden, daarbij verlichte zit tot K
3. Tussen F – B	Wenden richting hindernis 4
4.	Hindernis 4 springen, daarbij verlichte zit. Daarna in rechtergalop blijven of aanspringen en hoefslag rechts volgen
5. C – X – C	Grote volte in verlichte zit
6. Tussen M – B	Wenden richting hindernis 1 en vanuit galop
7.	Hindernis 1 springen, in verlichte zit, daarna in draf hoefslag links volgen
8. A – X	Halve grote volte
9. Bij X	Rechtuit en in stap overgaan, E rechterhand
10. Tussen E – H	Paard/pony hals laten strekken
11. Tussen H – C	Teugels op maat maken
12. Bij C	In draf overgaan
13. M – X – A	Wenden, daarbij verlichte zit tot A, A rechterhand
14. K – H	Gebroken lijn 5 meter in verlichte zit
15. C – X – F	Wenden
16. Tussen K – E	Wenden richting hindernis 3
17.	Hindernis 3 springen, in verlichte zit, daarna in linkergalop blijven of aanspringen en hoefslag links volgen
18. C – X – C	Grote volte in verlichte zit
19. Tussen H – E	Wenden richting hindernis 2 en vanuit galop
20.	Hindernis 2 springen, in verlichte zit, daarna in draf overgaan en hoefslag rechts volgen
21. K – X – G	Wenden, X in stap overgaan
22. G	Halthouden en groeten
23.	Voorwaarts in stap de rijbaan verlaten
24.	De houding van de ruiter (ook in verlichte zit)
25.	De zit van de van ruiter (volgen van de beweging)
26.	Handhouding en juistheid der teugelhulpen
27.	Beenligging en juistheid der beenhulpen
28.	Juistheid van het tempo
29.	Algemene indruk
30.	Verzorging van ruiter en paard

Parcours vaardigheid (PVa 1 t/m 3)

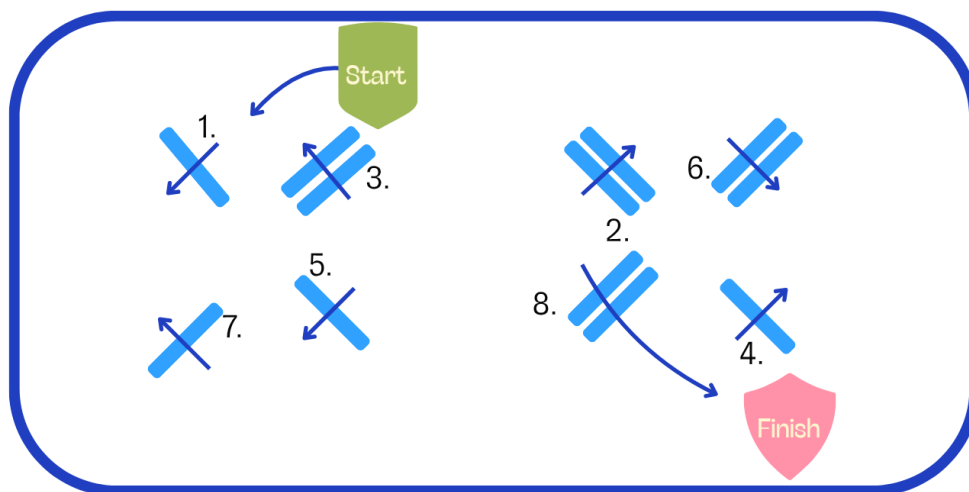
Parcours vaardigheid (PVa 4 en 5)

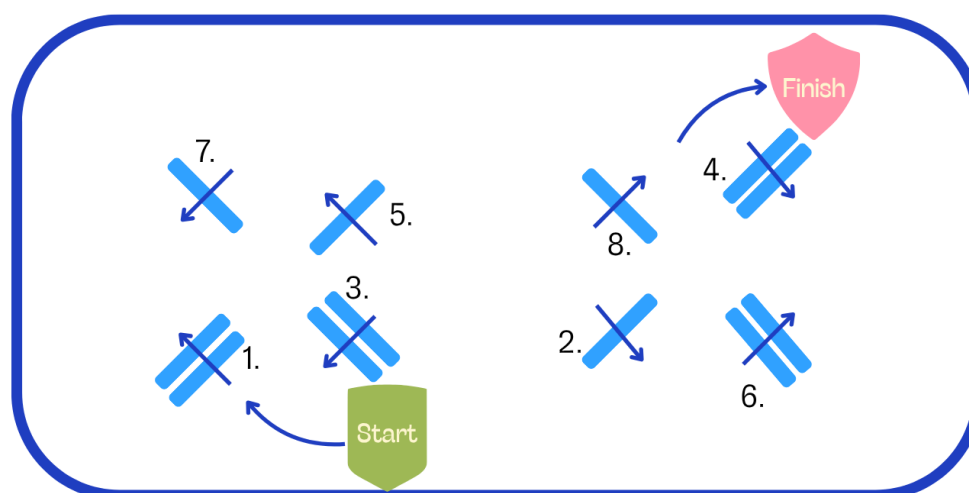
12. PS-proeven

In dit proevenboek staan de parcoursen van PS 30 t/m PS 80. De ruitersprotocollen zijn door de manegehouder of organisatie te downloaden via de website van de FNRS. Voor deelnemers aan Plezier met Paarden zijn de proeven ook te vinden in de Plezier met Paarden-app.

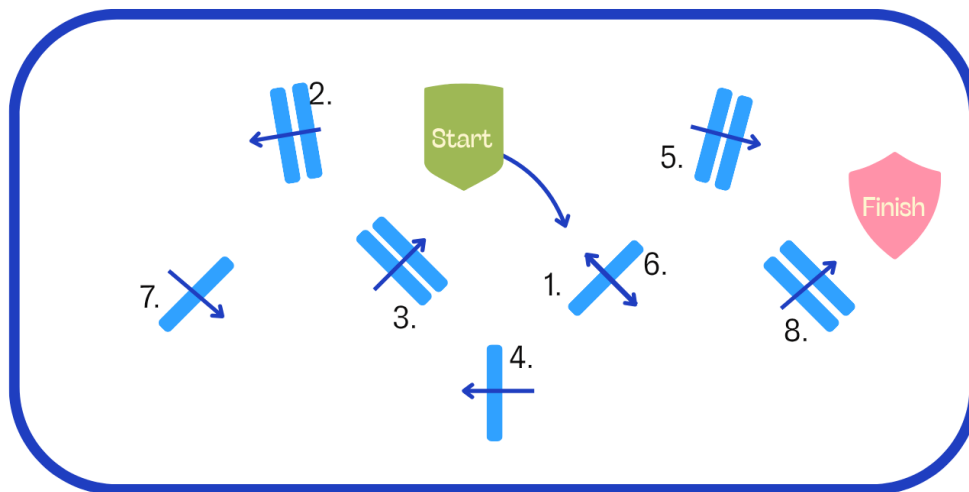
Parcours springen (PS 30)

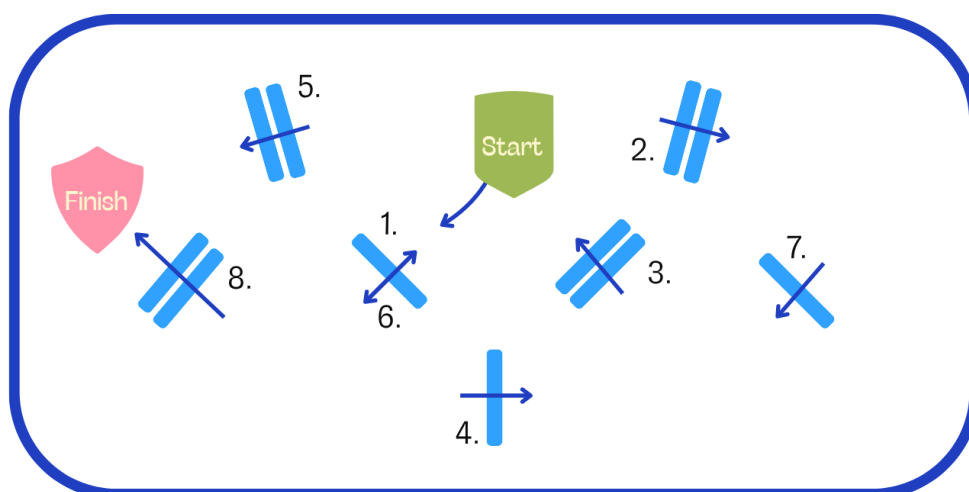
Parcours springen 40 (PS 40)

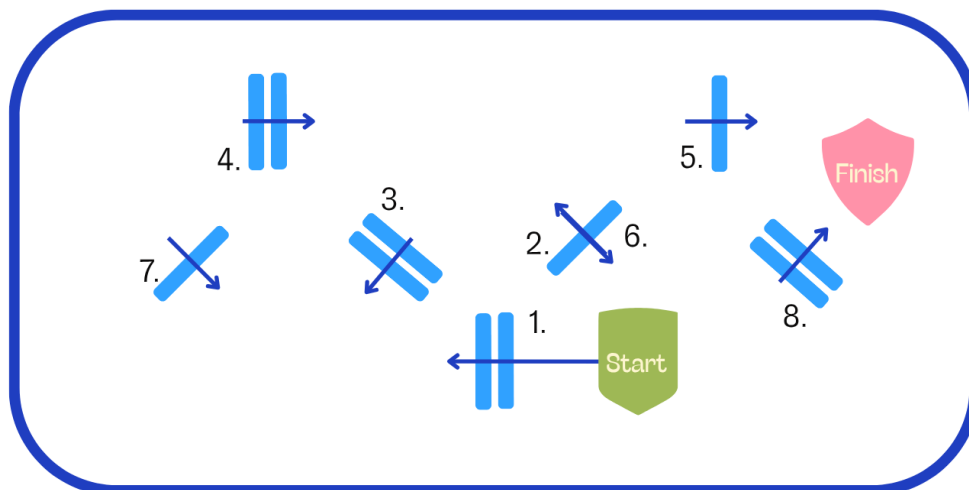
Parcours springen 50 (PS 50)

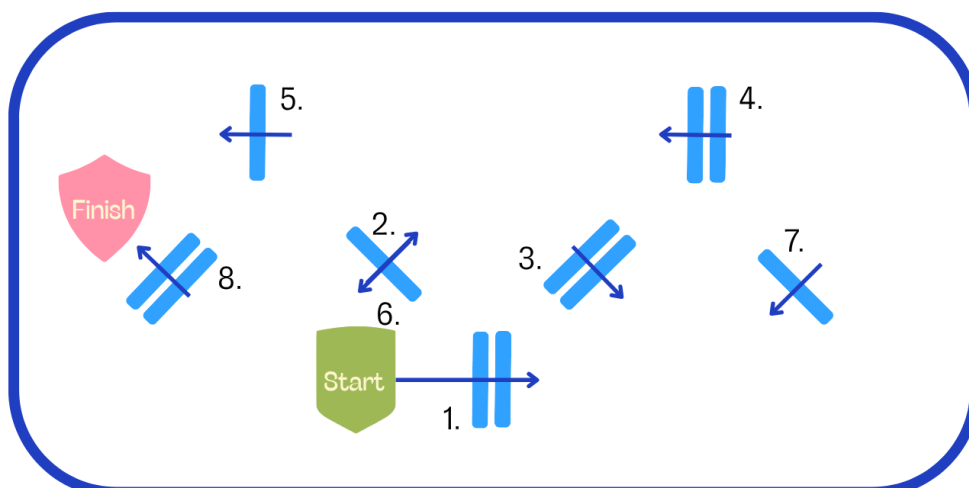
Parcours springen 60 (PS 60)

Parcours springen 70 (PS 70)

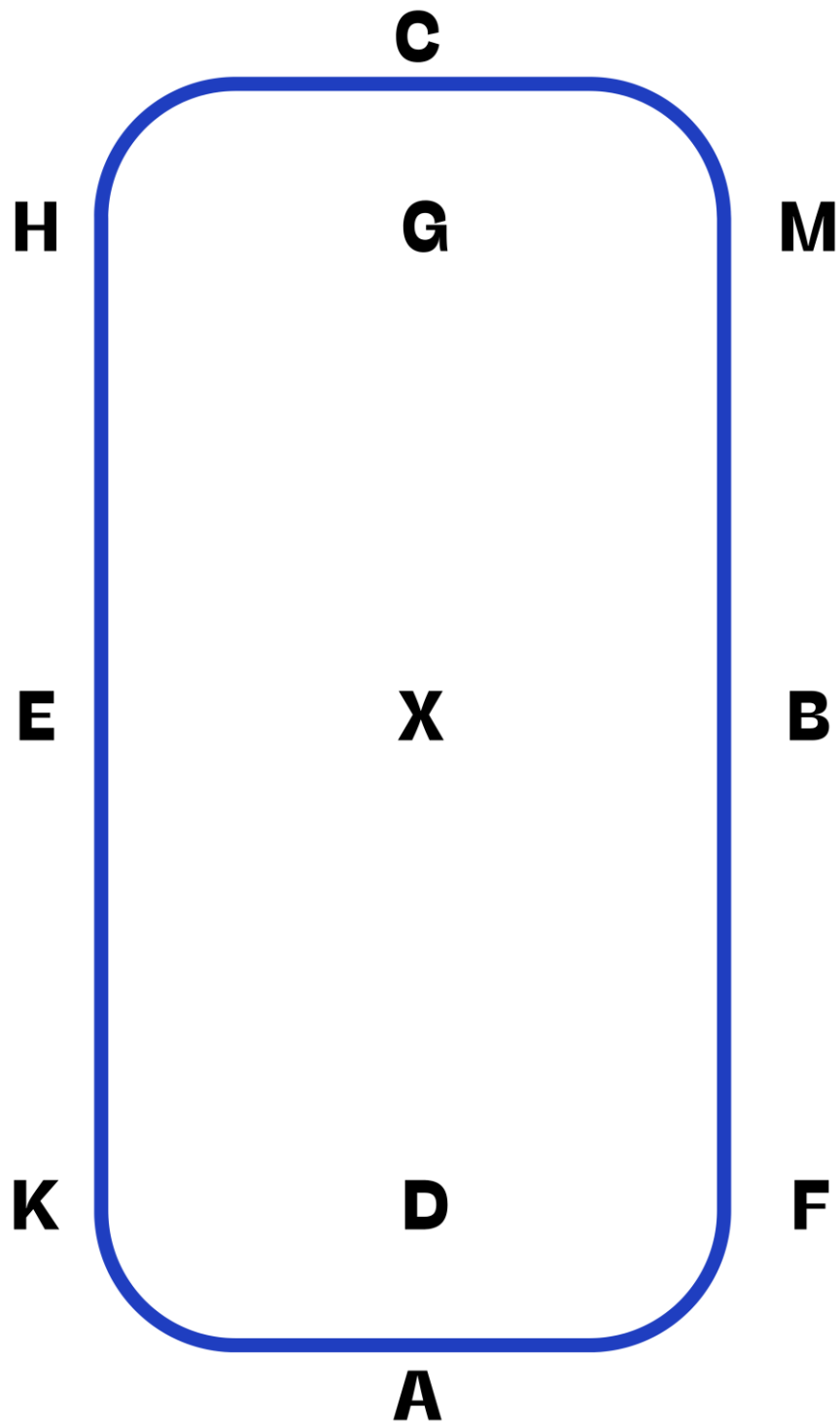
Parcours springen 80 (PS 80)

13. Aantekeningen

[illegible]

14. Rijbaan

15. Colofon

Dit proevenboek is een uitgave van Plezier met Paarden van de Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra (FNRS).

FNRS

Kapweg 30
3774 RD Kootwijkerbroek
088 02 24 300

www.fnrs.nl

www.pleziermetpaarden.nl

info@pleziermetpaarden.nl

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor (druk)fouten en andere onvolkomenheden niet worden ingestaan en aanvaardt de uitgever daarom geen aansprakelijkheid.

© FNRS Kootwijkerbroek – juli 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FNRS.

